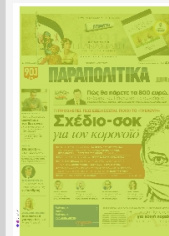

Κοντά σε φάρμακο για τον COVID-19

Πηγή: ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ Σελ.: 1,15 Ημερομηνία έκδοσης: 21-03-2020
Επιφάνεια: 1091.1 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 17000
Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

 ΠΟΤΕ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΟ ΤΟ ΕΜΒΟΛΙΟ - ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ

ΣΕ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟ ΛΟΓΩ ΚΟΡΟΝΟΪΟΥ

ΚΟΝΤΑ ΣΕ ΦΑΡΜΑΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ COVID-19

Πού επικεντρώνονται οι προσπάθειες των ειδικών σε παγκόσμιο επίπεδο - Ξεκίνησε η πρώτη πειραματική κλινική έρευνα για το εμβόλιο που αναμένεται να σώσει χιλιάδες ζωές

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ**
newspaper@parapolitika.gr

Με το βλέμμα στις διεθνείς εξελίξεις, που αφορούν μια επιτυχή φαρμακευτική αγωγή καταπολέμησης του νέου κορονοϊού, αλλά και την ανακάλυψη του εμβολίου, βρίσκονται στο υπουργείο Υγείας και στον **Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας** τις τελευταίες ημέρες. Στην κατεύθυνση αυτή, έχει συσταθεί ειδική ομάδα εργασίας υπό την προεδρία του επικεφαλής της Εταιρείας Λοιμώξεων, Π. Γαργαλιάνου, που παρακολουθεί και αναλύει όλα τα δεδομένα.

Μάλιστα, την Πέμπτη ο καθηγητής Λοιμωξιολογίας και επικεφαλής της επιστημονικής ομάδας του υπουργείου Υγείας για τον νέο ιό, Σωτήρης Τσιόδρας, ανέφερε ότι ξεκίνησε στις ΗΠΑ η πρώτη πειραματική κλινική έρευνα για εμβόλιο, που θα εξετάσει 45 ανθρώπους σε διαφορετικές δόσεις του νέου εμβολίου. «Τα πρώτα αποτελέσματα αναμένονται σε τρεις μήνες και δεν μπορούμε να ελπίζουμε σε μαζική παραγωγή εμβολίου πριν περάσει το καλοκαίρι», είπε ο εκπρόσωπος του υπουργείου Υγείας.

Ο ίδιος, αναφερόμενος στα φάρμακα για τους ασθενείς που νοσηλεύονται στα νοσοκομεία με κορονοϊό, διαβεβαίωσε ότι υπάρχουν επαρκείς ποσότητες. «Τα σοβαρά περιστατικά απαιτούν συνδυασμένη θεραπεία με κοκτέιλ φαρμάκων, που κάποια είναι μόνο νοσοκομειακά είδη», εξήγησε. Ο κ. Τσιόδρας ανέφερε επίσης ότι κοκτέιλ φαρμάκων από την Ελληνική Εταιρεία Λοιμώξεων αναμένεται να εγκριθεί και να χορηγηθεί σε ασθενείς στην Ελλάδα.

Σημειώνεται ότι μεταξύ άλλων τα ειδικά αντι-ικά φάρμακα που χορηγούνται στα νοσοκομεία σε ασθενείς με λοίμωξη από τον νέο κορονοϊό (σύμφωνα με το επίσημο δελτίο του **ΕΟΔΥ** σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Λοιμώξεων) είναι η φωσφορική κλωροκίνη (σκεύασμα Aralen), η θειική υδροχλωροκίνη (σκεύασμα Plaquenil), ο συνδυασμός λοπιναβίρης και ριτοναβίρης (σκεύασμα Kaletra) και ο σταθερός συνδυασμός νταρυναβίρης και κομμοιστάτης (σκεύασμα Rezolsta). Ωστόσο, ο κ. Τσιόδρας πρόσθεσε ότι επίσης είναι «πιθανή η χορήγηση ορού από ανθρώπους που έχουν αναρρώσει από τη νόσο». Τόνισε ότι αυτή η διαδικασία γίνεται με πλασμαφαίρεση από αιματολόγους. «Κάποιοι που είναι βαριά να πάρουν τα αντισωμάτα

Επάρκεια στα ελληνικά νοσοκομεία, ενώ ομάδα υπό την προεδρία του επικεφαλής της Εταιρείας Λοιμώξεων, Π. Γαργαλιάνου, παρακολουθεί και αναλύει όλα τα δεδομένα

από αυτούς που έγιναν καλά», είπε. Στο διεθνές σπέρμα, στο επίκεντρο των προσπαθειών και των αναζητήσεων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19 βρίσκεται ένα φθινό φάρμακο, που χρησιμοποιείται εδώ και δεκαετίες για την αντιμετώπιση της ελονοσίας στην Αφρική. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας του φημισμένου Γάλλου επιστήμονα Ντιντιέ Ραούλτ, διευθυντή του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μολυσματικών Ασθενειών της Μασσαλίας, το 96% των ασθενών του κορονοϊού στους οποίους χορηγήθηκε η κλωροκίνη σταμάτησαν να μεταδίδουν τον ιό έπειτα από μόλις έξι ημέρες. Ειδικό προ-επιδοσίου, ωστόσο, ότι απαιτούνται περαιτέρω έρευνες γύρω από τη δράση της κλωροκίνης στους ασθενείς του κορονοϊού, ειδικά καθώς οι παρενέργειες του φαρμάκου αυτού μπορούν να γίνουν σοβαρές, κυρίως στην περίπτωση υπερβολικής δόσης.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ

Η κλωροκίνη έχει χρησιμοποιηθεί σε ασθενείς του κορονοϊού και στην Κίνα, ενώ και μια τελευταία αμερικανική έρευνα δείχνει να επιβεβαιώνει τα συμπεράσματα της αντίστοιχης γαλλικής. Στο θέμα αναφέρθηκε και ο κ. Τσιόδρας, τονίζοντας πως πρόκειται για «ερευνητική ομάδα από την Κίνα, που ανακοίνωσε θεραπευτική χρήση νέου φαρμάκου σε κλινική μελέτη 340 ασθενών στην Ουχά και στη Σεντζέν, η οποία έδειξε αρνητικοποίηση του ιού εντός τεσσάρων ημερών από τη χορήγηση του φαρμάκου». Την ίδια ώρα, ο ομοσπονδιακός υπουργός Υγείας της Γερμανίας, Γενς Σπιν, ανακοίνωσε ότι η χώρα του έχει παραγγείλει μεγάλες ποσότητες από το φάρμακο Chloroquine (κλωροκίνη), το οποίο παρασκευάζει η εταιρεία Bayer, ως πιθανό θεραπευτικό μέσο για την καταπολέμηση του κορονοϊού.

Παρόμοιες προσπάθειες γίνονται και στη Γαλλία. Η φαρμακευτική εταιρεία Sanofi προσέφερε στη γαλλική κυβέρνηση αρκετά εκατομμύρια δόσεις του φαρμάκου Plaquenil για την ελονοσία.

Στο μεταξύ, φάρμακο το οποίο έχει αναπτύξει εταιρεία του ιαπωνικού ομίλου Fujifilm λειτουργεί αποτελεσματικά έναντι του κορονοϊού, ανακοίνωσε την Τρίτη η κινεζική κυβέρνηση. Επίσης, το Πεκίνο έχει ήδη αρχίσει να προωθεί τη χρήση του φαρμάκου favipiravir, το οποίο αναπτύσσεται από τη Fujifilm Toyama Chemical και πωλείται υπό την εμπορική ονομασία Avigan.

Τελευταία εξέλιξη ήταν οι ανακοινώσεις από την πλευρά του Αμερικανικού προέδρου, Ντ. Τραμπ, ο οποίος έκανε γνωστό ότι οι ΗΠΑ ενέκριναν τη χρήση της υδροχλωροκίνης κατά του κορονοϊού, η οποία «έδειξε πολύ, πολύ ενθαρρυντικά προκαταρκτικά αποτελέσματα». Ο ίδιος αναφέρθηκε στις προσπάθειες της Gilead Sciences Inc. να αναπτύξει το αντι-ικό φάρμακο Remdesivir και το σκεύασμα κατά της ελονοσίας hydroxychloroquine, τονίζοντας πως εισήχθη σχετικά στην ομοσπονδιακή ρυθμιστική Αρχή φαρμάκων FDA να επισπεύσει τις αδειοδοτήσεις.

Η κλωροκίνη έχει χρησιμοποιηθεί σε ασθενείς και στην Κίνα, ενώ και μια τελευταία αμερικανική μελέτη δείχνει να επιβεβαιώνει τα συμπεράσματα των Γάλλων

ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ, ΠΩΣ ΕΞΕΛΙΣΣΕΤΑΙ, ΠΟΙΟΙ ΤΟ «ΤΡΕΧΟΥΝ»

ΣΧΕΔΙΟ-ΣΟΚ για τον κορονοϊό

- ΕΝΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΜΕ **ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΙ** ΑΝ Η ΚΡΙΣΗ ΕΝΤΑΘΕΙ: ΑΠΟ **ΠΛΩΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ** ΚΑΙ **ΝΕΕΣ ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ** ΕΩΣ **ΕΠΙΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ** ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ
- ΟΥΡΕΣ ΣΕ ΔΙΟΔΙΑ ΚΑΙ ΛΙΜΑΝΙΑ - **ΤΕΛΟΣ ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ**
- Η **ΚΛΕΙΣΤΗ ΟΜΑΔΑ** ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ: **ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ - ΣΚΕΡΤΣΟΣ - ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ**
- ΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΤΩΝ ΕΠΑΦΩΝ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΜΕ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΕΡΑΜΕΩΣ - ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΤΙΣ **ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ**

ΣΕ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟ ΛΟΓΩ ΚΟΡΟΝΟΪΟΥ

Του **ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΧΛΗΜΙΤΣΟΥ**
costaspap@gmail.com

Ός το πιο κρίσιμο Σαββατοκύριακο για την πορεία και την περαιτέρω ενίσχυση των περιστασιακών μέτρων που έχουν επιβληθεί εξαιτίας της ραγδαίας εξάπλωσης του κορονοϊού χαρακτηρίζεται από την κυβέρνηση η σημερινή και η αυριανή ημέρα. Δεν είναι τυχαίο ότι στο διάγγελμά του εντός της εβδομάδας ο πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, έστειλε μια τελευταία προειδοποίηση στους πολίτες: «Απ' όλους εμάς και τη συμπεριφορά μας εξαρτάται, τελικά, αν η κυβέρνηση θα χρειαστεί να πάρει ακόμα πιο δραστικά μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας». Η καθολική απαγόρευση της κυκλοφορίας μπορεί αυτήν τη στιγμή να αποτελέσει το έσχατο σενάριο για την κυβέρνηση, ωστόσο, ανάλογα με την πορεία εξάπλωσης της πανδημίας του κορονοϊού στη χώρα, έχει ήδη καταρτιστεί σε μεγάλο βαθμό το σχέδιο για την υλοποίηση του μέτρου. Αυτό τόνισε, εξάλλου, και ο υπουργός Επικρατείας, Γιώργος Γεραπετρίτης, μιλώντας προ ημερών σε τηλεοπτική εκπομπή. Ο στενός συνεργάτης του πρωθυπουργού σημείωσε πως ο περιορισμός στην κυκλοφορία θα είναι το έσχατο σενάριο, το οποίο όμως, εάν χρειαστεί, θα εφαρμοστεί. Ωστόσο, όπως σημείωσε ο κ. Γεραπετρίτης, αυτήν τη στιγμή δεν βρισκόμαστε εκεί. Στα σχέδια της κυβέρνησης υπάρχουν και έκτακτα μέτρα σε περίπτωση που οι εξελίξεις λάβουν δυσμενή τροπή, παρόμοια με την απαγόρευση μετακίνησης προς τα νησιά, πλην των μονίμων κατοίκων τους. Ανάλογα με την εξέλιξη της πανδημίας, η Γ.Γ. Πολιτικής Προστασίας, που έχει αναλάβει τον όλο συντονισμό της επίθεσης κατά της διάδοσης του κορονοϊού στη χώρα μας, θα μπορεί να κηρύξει σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ολόκληρες περιοχές για τη **δημόσια υγεία** ή να ενεργοποιήσει σχέδια που αφορούν ακόμα και τη δημιουργία **πλωτών νοσοκομείων** και **έκτακτων ΜΕΘ**, πάντα έπειτα από αίτημα του υπουργείου Υγείας, και να κινητοποιεί αναλόγως όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς για την υλοποίηση όλων αυτών των σχεδίων. Παράλληλα, βάσει της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου που έχει υπογραφεί, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος εμφάνισης και διάδοσης του κορονοϊού, μπορεί να διατάσσεται, με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Υγείας, η αναγκαστική διάθεση στο Δημόσιο για κάλυψη αναγκών δημόσιας υγείας κλινών ιδιωτικών θεραπευτηρίων και κλινικών, κλινών **Μονάδων Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ)**, ξενοδοχείων, ιδιωτικών χώρων παροχής υπηρεσιών στέγασης, άλλων δημόσιων ιδιοκτησιών

ή ιδιοκτησιών νομικών προσώπων Δημοσίου Δικαίου για την κάλυψη έκτακτων αναγκών δημόσιας υγείας που συνδέονται με την αντιμετώπιση του κορονοϊού. Την ίδια ώρα, μελετάται και η πρόκληση επιπλέον ατόμων στις δομές δημόσιας Υγείας, αν χρειαστεί. Και ενώ η πανδημία βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη εντός των συνόρων, η αντιμετώπιση του προβλήματος από την πλευρά της κυβέρνησης όχι μόνο κρίνεται ικανοποιητική, αλλά ακόμα και ηγεσίες χωρών της Ε.Ε. σχολιάζουν θετικά την υλοποίηση του σχεδίου πρόληψης των ελληνικών Αρχών.

Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΧΩΡΑ

Με την πανδημία του κορονοϊού να έχει χτυπήσει ολόκληρη πλέον την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ελλάδα ήταν η μοναδική χώρα που αντιμετώπιζε ταυτόχρονα με τον ίδιο μια σειρά

Δεν είναι τυχαίο ότι στο τελευταίο διάγγελμά του ο πρωθυπουργός έστειλε μια τελευταία προειδοποίηση στους πολίτες για τις μετακινήσεις τους

ακόμα από μεγάλες προκλήσεις, που δυσκόλευαν τη διαχείριση της πρωτοφανούς αυτής κρίσης το υποχρεωτικό πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5%, μια οικονομία τραυματισμένη ακόμη από την εννιάμηνη κρίση, το τραπεζικό σύστημα αποκλεισμένο επί χρόνια από την ποσοτική χαλάρωση της ΕΚΤ, την Εκκλησία να αρνείται να επιβάλει τα αναγκαία μέτρα περιορισμού και την ίδια ώρα, φυσικά, την Τουρκία να «πολιορκεί» τα ανατολικά χερσάια σύνορα της χώρας, εκμεταλλευόμενη το δράμα των προσφύγων και μεταναστών. Ελάχιστοι περίμεναν ότι με το πέρας αυτής της εβδομάδας οι πολλαπλές αυτές προκλήσεις θα είχαν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Ο Κυρ. Μητσοτάκης, όμως, ήταν αποφασισμένος να «πάρει το παιχνίδι πάνω του». Και, πρακτικά, με μια σειρά κινήσεων και πρωτοβουλιών, αλλά και επικοινωνιακά, απευθυνόμενος προσωπικά στον ελληνικό λαό με διαγγέλματα, προκειμένου να χτυπάει το καμπανάκι της εγρήγορσης και της ανάγκης τήρησης των περιοριστικών μέτρων, αλλά και να δίνει ελπίδα και συγκρατημένη αισιοδοξία. Ξεκινώντας τη σειρά αυτή των πολιτικών ενεργειών που είχε αποφασίσει να ολοκληρώσει, πρώτα έβαλε τέλος στο θέμα με την Εκκλησία: είτε η Διαρκής Ιερά Σύνοδος θα διέκοπτε τη Λειτουργία των Ιερών Ναών την περασμένη Δευτέρα είτε θα το έπραττε την ίδια ημέρα η κυβέρνηση, όπως τελικά έγινε. Το ίδιο βράδυ, στη συνεδρίαση του Eurogroup, το αίτημα

που είχε θέσει ο πρωθυπουργός μία εβδομάδα νωρίτερα στη συνάντησή του με την Άγκελα Μέρκελ στο Βερολίνο έγινε δεκτό: η υποχρέωση της χώρας μας να έχει πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα ύψους 3,5% όχι απλά μειώθηκε, αλλά απαλείφθηκε. Παράλληλα, οι δαπάνες για την κρίση με τον κορονοϊό αλλά και για το Μεταναστευτικό - Προσφυγικό εξαιρέθηκαν από τον υπολογισμό του πρωτογενούς πλεονάσματος, παρά το γεγονός ότι η χώρα μας είναι η μοναδική στην Ε.Ε. σε καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας και υπήρχε ο κίνδυνος να αποκλειστεί από τη γενική αυτή εξαίρεση.

Αυτό έλυσε σε πολύ μεγάλο βαθμό τα χέρια του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης κι έδωσε το περιθώριο να ανακινωθούν γενναία μέτρα στήριξης των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στη συνέχεια.

Το πρωί της Τρίτης, ήταν η σειρά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο κ. Μητσοτάκης συνομιλήσε τηλεφωνικά με την Κριστίνε Λαγκάρντ, που ως πρώην επικεφαλής του ΔΝΤ γνωρίζει άριστα τα δεδομένα της ελληνικής οικονομίας, και της ζήτησε να δώσει τέλος στην εξαίρεση της χώρας μας από το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης (QE). Την επομένη, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε ένα νέο πρόγραμμα αγοράς κρατικών και εταιρικών ομολόγων, ύψους 750 δισ. ευρώ, στο οποίο για πρώτη φορά θα συμπεριλάβει και τις αγορές ελληνικών ομολόγων, δινόντας, έτσι, μια τεράστια ανάσα ρευστότητας στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ

Το απόγευμα της Τρίτης, ήταν η ώρα της πρώτης τηλε-Συνόδου Κορυφής. Ο πρωθυπουργός ζήτησε να αναλάβει η Ε.Ε. πιο τολμηρές πρωτοβουλίες για την τόνωση της οικονομίας και να υπάρξει ευελιξία στη μεταφορά πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία στην πραγματική οικονομία. Σε αυτό το σημείο, σύμφωνα με πληροφορίες, υπήρχε μια ισχυρή συμμαχία του Νότου, με τον Ισπανό πρωθυπουργό, Πέδρο Σάντσεθ, να επιμένει ιδιαίτερα στην ανάγκη ευελιξίας στην αξιολόγηση των πόρων από τα διαρθρωτικά κοινοτικά ταμεία. Όσον αφορά, δε, τον Εβρο, ο πρωθυπουργός ενημερώνόταν διαρκώς για τις κινήσεις και την κατάσταση στα ελληνοτουρκικά σύνορα. Η Ελληνική Αστυνομία, ενισχυμένη με νέα τεθωρακισμένα οχήματα, με την παρουσία πλέον και ευρωπαϊκών δυνάμεων, εμπόδιζε και τις νέες προσπάθειες μαζικής και βίαιης εισόδου αλλοδαπών που έγιναν τις τελευταίες ημέρες. Εχοντας διαχειριστεί αποτελεσματικά, με στοχευμένες και μελετημένες προσωπικές παρεμβάσεις πολλές φορές, τα κρίσιμα αυτά ζητήματα, ο Κυρ. Μητσοτάκης είχε πλέον όλα τα «εργαλεία» στη διάθεσή του για να ξεδιπλώσει την Πέμπτη το βράδυ το πακέτο μέτρων ύψους 10 δισ. ευρώ.

ΝΕΟ ΕΚΤΑΚΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Απαγόρευση κυκλοφορίας, πλωτά **νοσοκομεία** και επίταξη δομών μελετώνται από την κυβέρνηση - Ο Κυρ. Μητσοτάκης «πήρε πάνω του» όλο το παιχνίδι με κορονοϊό, Εβρο, Eurogroup και ΕΚΤ και κατάφερε να τα αντιμετωπίσει αποτελεσματικά

ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

Εθνική συνεννόηση και ανοικτοί διάυλοι με την αντιπολίτευση

ΣΕ ΓΡΑΜΜΗ εθνικής συνεννόησης κινείται η κυβέρνηση για το ζήτημα της αντιμετώπισης του κορονοϊού, έστω και αν το κλίμα σχετικής συναίνεσης που είχε δημιουργηθεί «έσπασε» προχθές με τις δηλώσεις του Αλέξη Τσίπρα και του Ευκλείδη Τσακαλώτου, που απαντήθηκαν αντίστοιχα από τον Στέλιο Πέτσα και τον Χρήστο Σταϊκούρα. Ηδη από τις αρχές Φεβρουαρίου, πριν δηλαδή ο κορονοϊός εμφανιστεί για πρώτη φορά στη χώρα μας, υπήρχε ανοικτή γραμμή επικοινωνίας του Βασίλη Κικίλια με τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Στις 19 Φεβρουαρίου, μάλιστα, ο **υπουργός Υγείας** είχε ενημερώσει σε σύσκεψη που είχε συγκαλέσει για τον σκοπό αυτόν τους εκπροσώπους των κομμάτων της αντιπολίτευσης, ενώ έκτοτε οι επαφές του με τον Ανδρέα Ξανθό από τον ΣΥΡΙΖΑ και τον Ανδρέα Πουλά από το Κίνημα Αλλαγής είναι τακτικές, καθώς, σύμφωνα με πληροφορίες, συνομιλούν περί τις τρεις φορές την εβδομάδα. Όταν η επιδημία άρχισε να εξαπλώνεται στη χώρα μας και η κυβέρνηση πήρε το πρώτο πακέτο μέτρων, τόσο για την ενίσχυση του **Εθνικού Συστήματος Υγείας** όσο και για τη στήριξη των εργαζομένων και των επιχειρήσεων που έκλεισαν αναγκαστικά, ο πρωθυπουργός αποφάσισε να συζητήσει το θέμα εκτενώς με τους αρχηγούς όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Τον διάυλο επικοινωνίας με τα υπόλοιπα κοινοβουλευτικά κόμματα άνοιξε ο διευθυντής του Γραφείου του πρωθυπουργού και έμπιστος συνεργάτης του, Γρηγόρης Δημητριάδης. Έτσι, την περασμένη Κυριακή, ο κ. Δημητριάδης επικοινωνήσε με τον διευθυντή του γραφείου του Αλέξη Τσίπρα, Μιχάλη Καλογόρου, στη συνέχεια με τον διευθυντή του γραφείου της Φώφης Γεννηματά, Μαρώλη Οθωνα, και κατόπιν με τους συνεργάτες των άλλων αρχηγών

και τους είπε ότι ο πρωθυπουργός θέλει να ενημερώσει τους αρχηγούς των κομμάτων σχετικά με τις εξελίξεις με τον κορονοϊό. Τόσο οι επαφές του κ. Δημητριάδη όσο, κυρίως, βέβαια οι συνομιλίες -μέσω τηλεδιάσκεψης- του πρωθυπουργού που πραγματοποιήθηκαν από τη Δευτέρα μέχρι και την Τετάρτη έγιναν σε πολύ καλό κλίμα, με τον κ. Μητσοτάκη να ενημερώνει αναλυτικά για τα δεδομένα της εξαπλώσεως του ιού, τα μέτρα που λαμβάνει η κυβέρνηση και όλες τις ενέργειες που γίνονται. Σύμφωνα με πληροφορίες, ιδίως η συνομιλία του με την πρόεδρο του ΚΙΝ.ΑΛ. έγινε σε ιδιαίτερα οικοδομητικό κλίμα. Οι δύο πολιτικοί συμφώνησαν στους χειρισμούς και στην καθολικότητα των μέτρων και η κυρία Γεννηματά στάθηκε ιδιαίτερα στην ανάγκη ενίσχυσης του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, όπως και στην προστασία των εργαζομένων. Παράλληλα, έθεσε το θέμα της Εκκλησίας και της αμφοτερόπλευρης στάσης που πρέπει να κρατήσει η Πολιτεία. Συμφώνησαν, τέλος, να είναι σε συνεχή επικοινωνία για οτιδήποτε χρειαστεί ή προκύψει. Η συνομιλία με τον Αλέξη Τσίπρα κύλησε ομαλά -διήρκεσε άλλωστε 55 περίπου λεπτά- με τον πρωθυπουργό να τον ενημερώνει για το κυβερνητικό σχέδιο, να απαντά στις ερωτήσεις του και να τονίζει ότι οποιαδήποτε εποικοδομητική πρόταση για την αντιμετώπιση της κατάστασης είναι καλοδεχούμενη, τόσο από τον ίδιο όσο και από τα αρμόδια υπουργεία. Είχε προηγηθεί, σύμφωνα με πληροφορίες, εντολή του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης προς όλους τους τομεάρχες του κόμματος να συνεργάζονται δημιουργικά με την κυβέρνηση στο ζήτημα του κορονοϊού. Όταν έφτασε, ωστόσο, η ώρα της ανακοίνωσης των οικονομικών μέτρων, το άτυπο μορατόριουμ έσπασε...

Οποιαδήποτε εποικοδομητική πρόταση για την αντιμετώπιση της δύσκολης κατάστασης είναι καλοδεχούμενη

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

Μεγάλη έλλειψη αίματος

Πηγή: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Σελ.: 22

Ημερομηνία έκδοσης: 21-03-2020

Επιφάνεια: 823.02 cm² Αρθρογράφος:

Κυκλοφορία: 14860

Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Μεγάλη έλλειψη αίματος

ΑΚΟΜΑ ΕΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΥ
ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ
ΝΑ ΛΥΣΟΥΜΕ

Τα αποθέματα σε αίμα μειώνονται δραματικά.
Όσοι λοιπόν μπορούμε και έχουμε την δυνατότητα ας πάμε να δώσουμε αίμα
να σώσουμε συναθρώπους μας.
Χρειάζεται λίγος χρόνος και μεγάλη καρδιά
Κάντο τώρα, σήμερα **μπορείς να δώσεις αίμα και στον Δήμο σου**

Μπες στο
www.oloimaziboroume.gr
και μάθε όλες τις λεπτομέρειες

LEON & PARTNERS

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΣΥΛΛΟΓΩΝ
ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ
ΑΙΜΟΔΟΤΩΝ
Π.Ο.Σ.Ε.Α.

όλοι μαζί
μπορούμε!

Ο Κικίλιας έδωσε μια δύσκολη μάχη για τους λειτουργούς του ΕΣΥ

Πηγή:	ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ	Σελ.:	20	Ημερομηνία έκδοσης:	21-03-2020
Επιφάνεια:	94.93 cm ²	Αρθρογράφος:		Κυκλοφορία:	6710
Θέματα:	ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ				

Ο Κικίλιας έδωσε μια δύσκολη μάχη για τους λειτουργούς του ΕΣΥ

Μια δύσκολη μάχη έδωσε το προηγούμενο διάστημα ο Βασίλης Κικίλιας, για την ανάγκη στήριξης των λειτουργών του ΕΣΥ, με έμφαση στην ανακούφιση των γιατρών και των νοσηλευτών που σήκωσαν δυσβάσταχτο φορτίο την περίοδο της εθνικής τραγωδίας των μνημονίων.

Ο **υπουργός Υγείας** είχε σταθερό σύμμαχο στο πλευρό του τον ίδιο τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και η κοινή στρατηγική τους βοήθησε να έχει διαμορφωθεί το κατάλληλο έδαφος, ώστε, την ώρα της μεγάλης υγειονομικής κρίσης με την πανδημία του κορονοϊού, το ΕΣΥ να βρίσκεται... στη θέση του, και σήμερα να δίνει τη μεγάλη μάχη για την προάσπιση της δημόσιας Υγείας. Ο Βασίλης Κικίλιας, ως γιατρός και ο ίδιος, είχε εκ των έσω και από πρώτο χέρι ξεκάθαρη εικόνα και γνώση της πραγματικότητας την οποία διαχειρίζονται οι λειτουργοί του ΕΣΥ. Γι' αυτό και με συνέπεια, από το ξεκίνημα της θητείας του στην οδό Αριστοτέλους, ανέδειξε τα προβλήματα που έχουν προτεραιότητα και δρομολόγησε ρεαλιστικές λύσεις για την αντιμετώπισή τους.

Πηγή:	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ	Σελ.:	9	Ημερομηνία έκδοσης:	21-03-2020
Επιφάνεια:	164.16 cm ²	Αρθρογράφος:		Κυκλοφορία:	14860
Θέματα:	ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ				

Εξυπνα θερμομέτρα εναντίον του κορωνοϊού

Θερμόμετρα συνδεδεμένα στο Ιντερνετ μπορούν να ανιχνεύσουν τη διάδοση του κορωνοϊού σε πραγματικό χρόνο, κάτι που αλλιώς είναι αδύνατο, δεδομένων των λιγοστών ελέγχων που γίνονται για την ασθένεια. Τα θερμομέτρα ήδη χρησιμοποιούνταν για την ανίχνευση της διάδοσης της εποχικής γρίπης. Τα θερμομέτρα της εταιρείας Kinsa Health έχουν αγοραστεί ή έχουν μοιραστεί δωρεάν σε ένα εκατομμύριο αμερικανικά νοικοκυριά, στα οποία κατοικούν περίπου 2 εκατομμύρια άτομα. Τα τελευταία χρόνια, τα θερμομέτρα αυτά χρησιμοποιούνται για να καταρτιστούν διαδραστικοί χάρτες που προβλέπουν αποτελεσματικά τη διάδοση της εποχικής γρίπης σχεδόν δύο εβδομάδες πριν από την αμερικανική υγειονομική υπηρεσία. (CDC). «Τα δεδομένα από τα θερμομέτρα λειτουργούν ως σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τη διάδοση ασθενειών» σημειώνει ο ιδρυτής της εταιρείας, Ιν. Σιγκ. Οι εβδομαδιαίες αναφορές του CDC βασίζονται σε στοιχεία που δίνουν ιδιώτες γιατροί και γιατροί σε τμήματα

εκτάκτων περιστατικών **νοσοκομείων**. Αντιθέτως, τα διασυνδεδεμένα θερμομέτρα δίνουν στοιχεία αμέσως μόλις εμφανιστεί πυρετός. Αν, λοιπόν, δουν μια ξαφνική έξαρση στα εμπύρετα περιστατικά, το εκλαμβάνουν ως ένδειξη ότι υπάρχουν κρούσματα κορωνοϊού. Ο πυ-

Είναι συνδεδεμένα στο Ιντερνετ και μπορούν να ανιχνεύσουν τη διάδοση σε πραγματικό χρόνο.

ρετός είναι το πιο συχνό σύμπτωμα του κορωνοϊού, εμφανιζόμενος στο 90% των κρουσμάτων. «Αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον», λέει ο καθηγητής ιατρικής στο πανεπιστήμιο Βαντερμπιλτ, Γ. Σάφνερ. «Αυτό είναι παρακολούθηση της ασθένειας τον 21ο αιώνα, ενώ εμείς βρισκόμαστε στον 20ο, με τεχνικές που απασχολούν μεγάλο αριθμό νοσηλευτικού προσωπικού».

THE NEW YORK TIMES

Πηγή:	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ	Σελ.:	3	Ημερομηνία έκδοσης:	21-03-2020
Επιφάνεια:	257.77 cm ²	Αρθρογράφος:		Κυκλοφορία:	14860
Θέματα:	ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ				

Ακριβέστερη καταγραφή των κρουσμάτων

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΡΕΤΑ***

Ως μέλος της επιστημονικής κοινότητας της χώρας και με την ιδιότητά μου ως καθηγητού Βιοχημείας-Βιοτεχνολογίας, αισθάνθηκα την ανάγκη να συνδράμω στην αντιμετώπιση της κρίσης. Εκείνο που έκανα ήταν να στείλω μία επιστολή στον πρωθυπουργό, στην οποία διατύπωνα κάποιες προτάσεις σχετικά με την ακριβέστερη καταγραφή των κρουσμάτων του κορωνοϊού και την απομόνωσή τους από τον υγιή πληθυσμό. Χωρίς καμία διάθεση να αμφισβητήσω το εξαιρετικό έργο του εκπροσώπου του υπ. Υγείας λοιμωξιολόγου Σωτήρη Τσιόδρα και των συνεργατών του. Ολοι συμφωνούμε ότι έχουμε να λύσουμε επί της ουσίας ένα θέμα: να επιβραδύνουμε την εξάπλωση της επιδημίας! Η κυβέρνηση παίρνει συνεχώς σημαντικά μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση και όλοι συμβάλλουμε στο να είναι όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά. Γι' αυτό τον λόγο όσο περισσότερα κρούσματα βρίσκουμε, καταγράφουμε και απομονώνουμε, τόσο περισσότερο θα μειώνουμε τον ρυθμό αύξησης της επιδημίας.

Κάνοντας περισσότερα τεστ θα έχουμε τη δυνατότητα εντοπισμού και ταχύτατης απομόνωσης των κρουσμάτων και σε νέες ηλικίες

Όσο καλύτερα προσεγγίζουμε τον χάρτη διασποράς, τόσο περισσότερο ο πληθυσμός αντιλαμβάνεται τη σημασία της ατομικής ευθύνης.

και πιθανώς και σε ασυμπτωματικά κρούσματα, που γνωρίζουμε ότι ευθύνονται κατά μεγάλο βαθμό στη γένεση νέων εστιών μόλυνσης στη κοινότητα. Τόσο η Ν. Κορέα όσο και η Γερμανία, σε αντίθεση με την Ιταλία, πήραν και έχουν τη δυνατότητα να παίρνουν μαζικά δείγματα, γεγονός που τους επιτρέπει πέρα από τα οριζόντια μέτρα απομόνωσης να καταρτίζουν χάρτες διασποράς, να ιχνηλατούν και απομονώνουν πολλούς φορείς του ιού, περιορίζοντας την εξάπλωση της νόσου κάτι που συνιστά και το Ευρωπαϊκό **Κέντρο Ελέγχου Νοσημάτων** στις 13 Μαρτίου 2020 (πηγή: <https://www.ecdc.europa.eu/.../current-risk-assessment-novel-...>). Επίσης, όσο καλύτερα προσεγγίζουμε τον χάρτη διασποράς και τον πραγματικό αριθμό των κρουσμάτων, τόσο περισσότερο ο πληθυσμός αντιλαμβάνεται τη ση-

μασία της ατομικής ευθύνης και συμπεριφοράς.

Αυτός είναι ένας επιπρόσθετος σπουδαίος λόγος να κινητοποιήσουμε άμεσα και στο μέγιστο όλες τις δυνατότητες της χώρας. Στη συλλογή για παράδειγμα τυχαίων δειγμάτων από διάφορα σημεία ενδιαφέροντος και από κάθε πόλη με συνεργεία στον δρόμο, πάντα με τις οδηγίες του **ΕΟΔΥ**, πρόταση που ήδη αποφασίστηκε τη Τετάρτη και με χαροποιεί ιδιαίτερα. Στο πεδίο της εργαστηριακής ανάλυσης μέγιστη κινητοποίηση (ίσως και με επίταξη) εξοπλισμού και προσωπικού τόσο στον ιδιωτικό τομέα όσο και στα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα που είναι διαπιστευμένα και δύνανται να πραγματοποιήσουν ορθά και με ασφάλεια τα τεστ. Η αποτελεσματικότητα όλων των μέτρων που έχουμε λάβει θα βελτιώνεται σημαντικά εάν μετράμε σωστά και έγκαιρα. Ολοι είμαστε στρατευμένοι σε αυτή την τεράστια εθνική προσπάθεια που κάνει η κυβέρνηση και εγώ ως ένας απλός στρατιώτης είμαι ιδιαίτερος ευγνώμων να μπορώ να συνεισφέρω έστω και το ελάχιστο.

* Ο κ. Δημήτρης Κουρέτας είναι καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Τοξικολογίας.

Συστάσεις ειδικών για φάρμακα και... μαντζούνια

Οδηγίες για άτομα με αυτοάνοσα και αυτοφλεγμονώδη νοσήματα

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Όχι, το μουρουνέλαιο, ο κourkouμάς και η πιπερόριζα δεν βοηθούν στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού και οι μελέτες που υποστηρίζουν ότι το Plaquenil πιθανώς προστατεύει από τον ιό, απαιτούν περαιτέρω επιβεβαίωση και δεν δικαιολογούν την χρήση του από άτομα χωρίς ιατρικές ενδείξεις! Αυτό τονίζουν, μεταξύ άλλων, οι ειδικοί του Κέντρου Εμπειρογνωμοσύνης Σπάνιων Συστηματικών Αυτοφλεγμονωδών και Αυτοάνοσων Νοσημάτων της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ σχετικά με την προστασία των ατόμων με αυτοάνοσα νοσήματα από τον ιό SARS-COV-2.

Ειδικότερα, σε οδηγίες που εξέδωσαν χθες, τονίζουν ότι τα άτομα με συστηματικά αυτοάνοσα και αυτοφλεγμονώδη νοσήματα πρέπει να ακολουθούν τις οδηγίες του υπουργείου Υγείας για την προστασία από τον ιό, όπως αυτές ισχύουν και για τον γενικό πληθυσμό. «Τα άτομα με συστηματικά αυτοάνοσα και αυτοφλεγμονώδη νοσήματα έχουν τον ίδιο περίπου κίνδυνο να μολυνθούν όσο και ο γενικός πληθυσμός. Η αυτοάνοση νόσος από την οποία πάσχουν, αυτή καθ' αυτή, δεν αποτελεί αίτιο ανοσοκαταστολής», αναφέρεται στην ανακοίνωση του Κέντρου Εμπειρογνωμοσύνης του Εργαστηρίου Παθολογικής Φυσιολογίας, που διευθύνει ο καθηγητής Αθανάσιος Τζιούφας. Οι αυτοάνοσες νόσοι και οι θεραπείες τους σύμφωνα με τα μέχρι τώρα στοιχεία, δεν αποτελούν παράγοντες κινδύνου για θανατηφόρες επιπλοκές από τον ιό SARS-COV-2. Αυτό που πιθανώς καθιστά τα άτομα με συστηματικά αυτοάνοσα και αυτοφλεγμονώδη νοσήματα πε-

ρισσότερο ευάλωτα στον ιό (αν μολυνθούν) είναι η ένταση της ανοσοκαταστολής την οποία υφίστανται λόγω των φαρμάκων τα οποία παίρνουν. Η χορήγηση μόνο υδροξυκλωροκίνης (Plaquenil) δεν προκαλεί βαριά ανοσοκαταστολή. Παρατηρησι-

Μελέτες που υποστηρίζουν ότι το Plaquenil πιθανώς προστατεύει από τον ιό, απαιτούν περαιτέρω επιβεβαίωση και δεν δικαιολογούν τη χρήση του από άτομα χωρίς ιατρικές ενδείξεις.

ακές μελέτες εντούτοις που ειόδαν το φως της δημοσιότητας και υποστηρίζουν ότι το Plaquenil πιθανώς προστατεύει από τον ιό, απαιτούν περαιτέρω επιβεβαίωση και δεν δικαιολογούν τη χρήση του από άτομα χωρίς ιατρικές ενδείξεις. Επιπλέον:

- Η χορήγηση μικρών δόσεων predνιζόνης ή μεθυλπρεδνιζόνης (prezolon και Medrol, 10 και 8 mg την ημέρα αντίστοιχα) προκαλούν μέτρια ανοσοκαταστολή και δεν δημιουργούν αυξημένο κίνδυνο για λοίμωξη, πιθανώς όμως δυσχεραίνουν την αντιμετώπιση του ιού από τον οργανισμό εφόσον το άτομο μολυνθεί.
- Μεθοτρεξάτη και λεφλουνομίδη (Arava, Lefid κ.λπ.) καθώς και μεγαλύτερες δόσεις predνιζόνης και μεθυλπρεδνιζόνης από τις παραπάνω καταστέλλουν το ανοσολογικό σύστημα εντονότερα ιδίως αν χορηγούνται σε συνδυασμό.

Οι ειδικοί τονίζουν ότι δεν υπάρχει καμία ένδειξη για φάρμακα που «ενισχύουν» το ανοσοποιητικό σύστημα έναντι του κορωνοϊού.

- Η αζαθειοπρίνη, η κυκλοσπορίνη, ο εστέρας του μυκοφαινολικού οξέος (Cell Cept) ή το μυκοφαινολικό οξύ (Myfortic) καταστέλλουν εντονότερα πιθανώς το ανοσολογικό σύστημα και από τη μέχρι τώρα εμπειρία αποτελούν παράγοντες που ευνοούν την εμφάνιση βακτηριακών και ιογενών λοιμώξεων.
- Η κυκλοφωσφαμίδη (Endoxan) μόνη της ή σε συνδυασμό με κορτικοειδή, καθώς και η πλασμαφαίρεση αποτελούν σοβαρούς ανοσοκατασταλτικούς παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη ιογενών, βακτηριακών και μυκητιακών λοιμώξεων.
- Πολλοί ασθενείς με ρευματοειδή αρθρίτιδα, συστηματικό ερυθηματώδη λύκο και ορισμένες αγγειίτιδες θεραπεύονται με φάρμακα τα οποία εκλεκτικά καταστέλλουν ορισμένες ουσίες που ονομάζονται κυτταροκίνες (διαφορετικές για κάθε κατηγορία

φαρμάκου). Μοιραία, όμως, οι θεραπείες αυτές επιφέρουν και ανοσοκαταστολή που δυνατόν να ευνοήσει την εμφάνιση λοιμώξεων. Επίσης, οι ειδικοί τονίζουν ότι η χρήση tocilizumab από τους ασθενείς με ρευματοειδή αρθρίτιδα δεν τους προστατεύει από τη λοίμωξη με τον κορωνοϊό. Όπως ξεκαθαρίζουν, δε, δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι υπάρχουν φάρμακα που «ενισχύουν» το ανοσοποιητικό σύστημα, όπως μουρουνέλαιο, βιταμίνες, μέταλλα και ικνοστοιχεία ή μαντζούνια και βότανα, όπως κourkouμάς, πιπερόριζα κ.λπ. Αρα, όλα αυτά δεν βοηθούν στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Οι ασθενείς με συστηματικά αυτοάνοσα και αυτοφλεγμονώδη νοσήματα πρέπει να ακολουθούν τις οδηγίες του υπουργείου Υγείας και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και να παίρνουν κανονικά τα φάρμακά τους.

Και όμως, «χτυπάει» και νέους ο κορονοϊός

Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ Σελ.: 1,19 Ημερομηνία έκδοσης: 21-03-2020
Επιφάνεια: 955.94 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 6345
Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

ΝΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
Νοσηλεία και για
1 στους 5 ασθενείς
20 έως 44 ετών

▶ ΣΕΛΙΔΑ 19

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

1 στους 5

ασθενείς από τον κορονοϊό 20 έως 44 ετών χρειάζεται εισαγωγή σε νοσοκομείο, ενώ ο ένας στους 25 (το 4%) εισαγωγή σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας

15%

των ανθρώπων που μολύνθηκαν στις βαριά πληγωμένες περιφέρειες του ιταλικού Βορρά κόλλησαν από τους νέους σπουδαστές και ταξιδιώτες

2,5%

των ασθενών στην ηλικιακή ομάδα των εφήβων έως 19 ετών χρειάστηκαν νοσηλεία

ΝΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Και όμως, «χτυπάει» και νέους ο κορονοϊός

Η αίσθηση του «άτρωτου» που έχουν οι έφηβοι και οι νέοι στην τρίτη δεκαετία της ζωής τους είναι απόλυτα συμβατή με την ψυχολογία της νεότητας, αλλά όχι με τον φοβικό κορονοϊό! Αυτό επισημαίνουν οι νέες έρευνες σχετικά με την επιθετικότητα του SARS-CoV-2, ανατρέποντας την προηγούμενη αντίληψη που υποστήριζε ότι οι νέοι δεν προσβάλλονται ή παρουσιάζουν ανεπαίσθητα συμπτώματα.

Όσο εξαπλώνεται ο κορονοϊός στον κόσμο, οι υπηρεσίες Υγείας καταγράφουν όλο και περισσότερα κρούσματα σε νέους, που ασθενούν σοβαρά. Περίπου ο ένας στους πέντε ασθενείς από τον κορονοϊό 20 έως 44 ετών χρειάζεται εισαγωγή σε νοσοκομείο, ενώ ο ένας στους 25 (το 4%) εισαγωγή σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας, όπως τονίζεται τώρα, σε μια δραματική έκκληση προς τους νέους να ακολουθούν τις γενικές απαγορεύσεις.

Στην Κίνα Μέχρι τώρα, από την εμπειρία της Κίνας -από την οποία, ωστόσο, δεν υπάρχουν σαφή επιστημονικά συμπεράσματα, καθώς η χώρα προσπαθεί να ανασυγκροτηθεί- υπήρχε η αίσθηση διεθνώς ότι τα παιδιά είναι προφυλαγμένα γιατί ασθενούν δύσκολα και πολύ ελαφριά.

Επίσης, οι νέοι στην ηλικιακή ομάδα 20-40 ετών δεν κινδυνεύουν, καθώς εκείνοι που είναι περισσότερο ευάλωτοι είναι οι ηλικιωμένοι και κυρίως όσοι έχουν υποκείμενα νοσήματα. Ωστόσο, νέες διαπιστώσεις Αμερικανών ερευνητών των Κέντρων Πρόληψης και Ελέγχου Νοσημάτων στις ΗΠΑ τονίζει ότι ο ένας στους πέντε

ΑΘΗΝΑ ΣΟΥΤΖΟΥ
asoutzou@e-typos.com

ασθενείς 20 έως 44 ετών παρουσιάζει πολύ σοβαρά συμπτώματα και χρειάζεται νοσηλεία. Οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι οι νέοι θα πρέπει να τηρήσουν τα μέτρα απομόνωσης για να μην ασθενήσουν και διασπείρουν τον ιό.

«Υπάρχουν 20χρονοι που έχουν πεθάνει από τη νόσο στην Κίνα, την Ιταλία και αλλού», δήλωσε ο καθηγητής Μπάρι Μπλουμ της Σχολής Δημόσιας Υγείας του Χάρβαρντ. Οποσδήποτε, είναι μικρό το ποσοστό των 20χρονων που χρειάστηκαν μακρά νοσηλεία, ωστόσο ακόμη και το 2,5% των ασθενών στην ηλικιακή ομάδα των εφήβων

ΚΑΙ 10ΧΡΟΝΑ

Περίπου το 1% όλων των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων στην Κίνα αφορούσαν παιδιά έως δέκα ετών

έως 19 ετών δεν είναι αμελητέο. Σύμφωνα με το Κέντρο Ελέγχου Νοσημάτων της Κίνας, περίπου το 1% όλων των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων στη χώρα αφορούσαν παιδιά έως δέκα ετών. Μία κινεζική μελέτη από την κινεζική πόλη Ουχάν (από όπου ξεκίνησε ο ιός) τονίζει ότι από 171 παιδιά έως 16 ετών που διαγνώστηκαν με τον ιό και νοσηλεύτηκαν, τρία εισήχθησαν σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας και σε μηχανική υποστήριξη αναπνοής.

Οι νέες έρευνες για τον κορονοϊό ανατρέπουν τα όσα γνωρίζαμε για τους «άτρωτους» νέους.

Ενδεικτικό, πάντως, της διασποράς του κορονοϊού στην κοινότητα από τους νέους είναι η διαπίστωση των Αρχών στην Ιταλία ότι το 15% των ανθρώπων που μολύνθηκαν

στις βαριά πληγωμένες περιφέρειες του Βορρά κόλλησαν από τους νέους σπουδαστές και ταξιδιώτες, που μετέφεραν τον κορονοϊό στις οικογένειές τους επιστρέφοντας

από το εξωτερικό, ή από τις μεγάλες πόλεις (Μιλάνο, κυρίως) όπου είχαν μεταβεί για το Σαββατοκύριακο ή για διακοπές, ή σπούδαζαν στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. ■

Και συμπτώματα γαστρεντερίτιδας

ΟΣΟ ΕΞΑΠΛΩΝΕΤΑΙ η πανδημία, τόσο πληθαίνουν και οι επιστημονικές διαπιστώσεις για τον κορονοϊό, που προκαλεί τη νόσο Covid-19. Στην πλειονότητα των ασθενών ως πιο συνηθισμένα συμπτώματα του κορονοϊού ο πυρετός, ο βήχας και η δύσπνοια. Ομως, διαπιστώνεται, πως επίσης συχνό σύμπτωμα είναι και η διάρροια. Αυτό τόνισαν Κινέζοι επιστήμονες ύστερα από την εμπειρία της Ουχάν, προτρέποντας τις υπηρεσίες υγείας να μην υποτιμούν τη διάρροια και τους εμετούς ως αρχικά συμπτώματα της νόσου, ακόμη κι αν το «ύποπτο κρούσμα» δεν έχει παρουσιάσει άλλα συμπτώματα. Σύμφωνα με τους ερευνητές, ένας στους πέντε εμφανίζει διάρροια, εμετούς ή πόνο στην κοιλιά. Το πιο ανησυχητικό είναι, τονίζουν οι ερευνητές, ότι οι ασθενείς με γαστρεντερικά συμπτώματα έχουν χειρότερη κλινική εξέλιξη και υψηλότερο κίνδυνο θανάτου, σε σχέση με τους υπόλοιπους.

Η μελέτη σε 204 ασθενείς (περίπου 55 ετών) στην Κίνα έδειξε ότι σχεδόν οι μισοί (99) εισήχθησαν σε νοσοκομείο αναφέροντας γαστρεντερικά συμπτώ-

ματα ως βασικό πρόβλημά τους. Από αυτούς, ποσοστό 20% παρουσίαζε διάρροια, οι οκτώ εμετούς και οι τέσσερις πόνους στην κοιλιά, ενώ επτά ασθενείς είχαν μόνο γαστρεντερικά και καθόλου αναπνευστικά συμπτώματα. Σύμφωνα με την κινεζική μελέτη, όσοι είχαν γαστρεντερικά συμπτώματα εισήχθησαν αργότερα για νοσηλεία σε νοσοκομείο σε σχέση με τους υπόλοιπους ασθενείς, ενδεχομένως γιατί αυτά τα προβλήματα παραπλανούν τους ίδιους τους μολυνθέντες και το ιατρικό προσωπικό - ιδίως όταν δεν συνοδεύονται από αναπνευστικά.

Άλλοι ερευνητές τονίζουν ότι ο κορονοϊός μπορεί να εισέλθει στον άνθρωπο από τα δάκρυα -δηλαδή να μολυνθεί τρίβοντας τα μάτια του, αφού έχει αγγίξει μια μολυσμένη επιφάνεια. Ορισμένοι οφθαλμίατροι, μάλιστα, καλούν τους ανθρώπους που φορούν φακούς επαφής να τους αφήσουν γι' αυτό το κρίσιμο διάστημα και να φορούν γυαλιά, που μπορούν έως ένα βαθμό να προστατεύσουν από τη μόλυνση.

Το στοίχημα της αποφυγής της ανεξέλεγκτης διασποράς του Covid-19

Πηγή:	ΠΑΡΟΝ	Σελ.:	1,9	Ημερομηνία έκδοσης:	22-03-2020
Επιφάνεια:	318.85 cm ²	Αρθρογράφος:		Κυκλοφορία:	1500
Θέματα:	ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ				

Το στοίχημα της αποφυγής της ανεξέλεγκτης διασποράς του Covid-19
Της **ΤΖΕΝΗΣ ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΥ** ..... Σελ. 9

Το στοίχημα της αποφυγής της ανεξέλεγκτης διασποράς του Covid-19

- Η υπευθυνότητα κάθε ανθρώπου

Στις 19 Δεκεμβρίου του 2019 ένας νέος κορωνοϊός, ο Covid-19, έκανε την εμφάνισή του στην Κίνα και προκάλεσε μεγάλες διαστάσεων επιδημία. Ο κορωνοϊός αυτός ανήκει στην οικογένεια των κορωνοϊών που από μακρού είναι γνωστό ότι προκαλούν το κοινό κρυολόγημα. Ενώστοις διάφορες μεταλλάξεις που συνέβησαν τα τελευταία χρόνια δημιούργησαν νέους κορωνοϊούς, όπως ο SARS (2002), ο MERS (2012) και τελευταία ο Covid-19, που απασχόλησαν σοβαρά την παγκόσμια υγειονομική κοινότητα.

Της
ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΥ
Ομ. Καθηγήτριας
Δημόσιας Υγείας

Η επιδημία της Κίνας με τον Covid-19, που χαρακτηρίζεται με ταχύτητα από άνθρωπο σε άνθρωπο με την αναπνευστική οδό, έδωσε την ευκαιρία στον υπόλοιπο κόσμο να γνωρίσει τον νέο ιό και την ασθένεια που προκαλούσε με μορφή επιδημίας και να παρακολουθήσει όλα τα σωστά μέτρα περιορισμού της νόσου που εφαρμόστηκαν επιτυχώς στην Κίνα.

Σήμερα η επιδημία είναι παγκόσμια και αποτελεί το κύριο υγειονομικό γεγονός στα περισσότερα κράτη. Ο ιός Covid-19 είναι ένας αρκετά νέος ιός – μόλις τριών μηνών – και δεν έχουν απαντηθεί ακόμα πολλά στοιχεία της πορείας, της τελικής έκβασης και των επιπλοκών της νόσου, της επιβίωσης του ιού στο περιβάλλον, της επίδρασης της θερμοκρασίας, της ανοσίας που προκαλεί με την ανάπτυξη αντισωμάτων. Δεν είναι γνωστό ακόμα αν τα αντισώματα θα προκαλούν ανοσία εν' όρου ζωής ή η χρονική διάρκεια θα είναι περιορισμένη. Το εμβόλιο που αναμένεται να αναπτυχθεί, θα δοθεί στον πληθυσμό έπειτα από σοβαρές κλινικές δοκιμές, οι οποίες αναμένεται να κρατήσουν περίπου έναν χρόνο, και δεν υπάρχει ακόμα ειδική θεραπευτική αγωγή.

Σήμερα αυτό που είναι σημαντικό είναι ο περιορισμός της διασποράς της νόσου για όλα τα κράτη και βεβαίως για την Ελλάδα. Ο αποότερος στόχος είναι ο περιορισμός των θανάτων. Δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα ότι ο Covid-19 θα εξοφανιστεί εφ'αρκάτως στις επόμενες εβδομάδες. Για να δημιουργηθεί η ανοσία αγέλης, δηλαδή το τείκος ανοσίας που είναι απαραίτητο για την αποφυγή της επιδημίας, υπολογίζεται ότι χρειάζεται να νοσήσει το 65% – 67% του πληθυσμού και να αναπτύξει προφυλακτικά αντισώματα. Στο στάδιο αυτό είναι βασικό η νοσηρότητα του πληθυσμού να είναι σταδιακή, χωρίς οξυφόρφες εξάρσεις που θα καταπονήσουν το υγειονομικό σύστημα και τις υπηρεσίες όλου του κράτους. Τα μέτρα για τον περιορισμό της διασποράς έχουν αυτών ακριβώς τον σκοπό, δηλαδή να είναι όσο το δυνατόν ομαλή η πορεία της νοσηρότητας για να κρατηθούν δυνάμεις για την εξυπηρέτηση των υγειονομικών αναγκών και της γενικότερης λειτουργίας του κράτους.

Η κνηλίωση των στενών επαφών των κρουσμάτων είχε νόημα στις αρχικές φάσεις της επιδημίας. Τώρα ο ιός έχει περάσει στην κοινωνία και η ενδελεγγόμενη κίνηση είναι ο αυτοπεριορισμός και κάθε άνθρωπος να συμπεριφέρεται ως να ήταν θετικό κρούσμα. Στα πλαίσια αυτά, τα μέτρα που έλαβε η ελληνική κυβέρνηση με πρόταση του ΕΟΔΥ είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Το σύνθημα «Μένουμε σπίτι» πρέπει να ενστερνιστούν όλοι οι πολίτες και να εφαρμόζουν αυστηρά στο σπίτι τους σχολαστικά τους κανόνες υγιεινής (πλύσιμο χεριών, γάντια, μάσκα, απολύμανση κ.ά.).

Οι ενημερωτικές καμπάνιες απαιτούνται συστηματικά, ώστε να γίνουν συνείδηση των πολιτών οι ενέργειες που πρέπει να εφαρμόσουν για τα μέτρα προφύλαξης.

Οστόσο, το γεγονός ότι, ενώ τα μηνύματα είναι σαφή, ο κόσμος δεν ανταποκρίνεται υπεύθυνα –όπως διαμαρτύρονται οι παρουσιαστές της τηλεόρασης– πιθανόν να οφείλεται στο ότι παράλληλα με τα μηνύματα δεν υπάρχουν ζωντανά πολιτικοποιημένα μηνύματα, όπως γιατροί, νοσηλευτές, εκπαιδευτικοί, υγειονομικοί κ.ά., οι οποίοι ζωντανά να εξηγούν τον τρόπο που θα υλοποιηθούν τα μηνύματα, για να γίνουν βίωμα των πολιτών.

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ ΕΟΦ: Στον αέρα η επάρκεια αντισηπτικών

Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ Σελ.: 18

Ημερομηνία έκδοσης: 21-03-2020

Επιφάνεια: 516.94 cm² Αρθρογράφος:

Κυκλοφορία: 6345

Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

▶▶ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ ΕΟΦ

Στον αέρα η επάρκεια αντισηπτικών

«**ΤΡΙΚΛΟΠΟΔΙΑ**» στην επάρκεια αντισηπτικών υγρών βάζει η βαριά γραφειοκρατία του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (ΕΟΦ), σύμφωνα με κύκλους της αγοράς. «Σε κάποιες περιπτώσεις εταιριών απαιτείται μέχρι και 1,5 χρόνος για την αδειοδότηση εισαγωγής αντισηπτικών», αναφέρουν, τονίζοντας πως πρέπει να ελαχιστοποιηθούν, άμεσα, οι δαιδαλώδεις διαδικασίες. Στην ομαλοποίηση, πάντως, της κατάστασης όσον αφορά στην επάρκεια αντισηπτικών βοηθάει η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ), η οποία προβλέπει να πωλούνται σε μονές συσκευασίες και να διατίθενται μέχρι τρία τεμάχια ανά καρτόνι.

Ο υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Αδωνις Γεωργιάδης, υποστήριξε πως έπειτα από έλεγχο την περασμένη Πέμπτη «όλες οι παραγγελίες από τις αλυσίδες σουπερ μάρκετ είχαν παραδοθεί κανονικά στην ώρα τους από το πρωί». Ωστόσο, το απόγευμα είχε ήδη παρατηρηθεί έλλειψη, «κυρίως διότι προφανώς δεν έχει τηρηθεί η οδηγία μας για τα τρία τεμάχια ανά πελάτη», όπως είπε κατά την ανακοίνωση του τρίτου πακέτου οικονομικών μέτρων της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση του κορονοϊού. Ο ίδιος έκρουσε... καμπανάκι υπογραμμίζοντας πως «θα πρέπει όλοι να σκεφτούμε ότι ανάγκες έχουν και οι υπόλοιποι συμπολίτες μας και όχι μόνο εμείς. Εάν τηρηθούν οι κανόνες, η επάρκεια της αγοράς είναι απολύτως εξασφαλισμένη».

Εγχώρια παραγωγή

Ο αρμόδιος υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Νίκος Παπαθανάσης, έχει αναλάβει το συντονισμό για την επιτάχυνση των διαδικασιών παραγωγής αντι-

σηπτικών, έτσι ώστε τις επόμενες εβδομάδες να μην υπάρχει καμία έλλειψη στην αγορά. Δεδομένου ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να απευθυνθεί στους μέχρι προ κορονοϊού εποχής βασικούς τροφοδότες της (Γαλλία και Γερμανία) σε αιθυλική αλκοόλη, που είναι και το βασικό συστατικό για την παραγωγή αντισηπτικών, έχει στραφεί σε άλλα κράτη π.χ. Μαλαισία, Βουλγαρία, Τουρκία κ.λπ.

Στην ΠΝΠ προβλέπεται και η απλοποίηση των διαδικασιών για την εισαγωγή αιθυλικής αλκοόλης, με σκοπό να συνεχιστούν απρόσκοπτα η παραγωγή και η τροφοδοσία της αγοράς. Τόσο όσον αφορά στην αγορά των αντισηπτικών όσο και των μασκών, με τη δημοσίευση της ΠΝΠ το υπουργείο Ανάπτυξης αποκτά «το νομοθετικό εργαλείο για να πολεμήσουμε εκείνους που προσπαθούν να κερδίσουν από αυτήν την κρίση», δήλωσε ο κ. Γεωργιάδης. Η Γενική Γραμματεία Εμπορίου & Προστασίας του Καταναλωτή, η Ελληνική Αστυνομία και η Περιφέρεια Αττικής συνεργάζονται, ώστε συνεργεία ελέγχου να βρεθούν στους δρόμους άμεσα.

Οι έλεγχοι έχουν ξεκινήσει δειγματοληπτικά όσον αφορά στις τιμές από τις 19/3 και εντατικοποιούνται. «Τα πρώτα πρόσημα θα επιβληθούν την επόμενη εβδομάδα σε εκείνους που έχουν ανεβάσει παράλογα τις τιμές τους, εκμεταλλευόμενοι την παρούσα κρίση», πρόσθεσε ο υπουργός. Σύμφωνα με τον κ. Γεωργιάδη: «Εάν κριθεί από τους ελέγχους ότι κάποιος πάνε να βγάλουν υπερβολικά μεγαλύτερο κέρδος από εκείνο που είχαν μέχρι τις 2 Φεβρουαρίου, θα επιβληθούν πρόστιμα από 1.000 ευρώ έως και 1.000.000 ευρώ».

ΙΩΑΝΝΑ ΦΕΝΤΟΥΡΗ

Άσκηση και διατροφή στη μάχη κατά του κορονοϊού

Πηγή: ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Σελ.: 1,45 Ημερομηνία έκδοσης: 22-03-2020
Επιφάνεια: 1078.94 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 1200
Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Τι τρώμε και πώς
γυμναζόμαστε
στο σπίτι, για να θωρακίσουμε
το ανοσοποιητικό μας **45**

Άσκηση και διατροφή στη μάχη κατά του κορονοϊού

Αυτές τις δύσκολες μέρες που πρέπει να μειούμε απομονωμένοι στο σπίτι το μυαλό μας βασανίζεται με σκέψεις για όλα αυτά που ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΜΕ να κάνουμε. Θα μας βοηθήσει πολύ να στρέψουμε το μυαλό μας σε σκέψεις για όλα αυτά που ΜΠΟΡΟΥΜΕ να κάνουμε. Ο τρόπος ζωής μας μπορεί να μειώσει τις άμυνές μας, το ανοσοποιητικό μας και να μας κάνει πιο ευάλωτους στο να νοσήσουμε. Έτσι, με αυτά που είναι στο χέρι μας, μπορούμε να κάνουμε τη διαφορά για την υγεία μας και την υγεία των ανθρώπων δίπλα μας.

Να βάλουμε την κίνηση στη ζωή μας

Νομίζω είναι περιττό να επαναλάβουμε όλα τα οφέλη της άσκησης για τη διατήρηση της υγείας μας. Τα έχουμε ακούσει όλοι πολλές φορές και από πολλές πηγές. Ας σταθούμε σε δυο που μας ενδιαφέρουν σήμερα. Η άσκηση βελτιώνει τη λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος. Η συστηματική άσκηση τουλάχιστον 30 λεπτών μπορεί να κάνει τη διαφορά σύμφωνα με το ACSM (American College of Sports Medicine). Πέρα από τη βελτίωση του ανοσοποιητικού μας, η άσκηση είναι και φυσικό αντικαταθλιπτικό, ανεβάζει τις ενδορφίνες και μειώνει την αίσθηση του πόνου, αλλά και θα μας κρατήσει και μακριά από το να βάλουμε κιλά όσο είμαστε καθηλωμένοι μέσα.

Καθόμαστε όσο λιγότερο μπορούμε

Κρατήστε ένα ημερολόγιο και παρατηρήστε πόση ώρα της ημέρας είστε σε καθιστή θέση. Βάλτε υπενθύμιση κάθε μισή ώρα, για να συνθησείτε να σηκώνεστε πιο συχνά. Φυσικά, αν βρούμε και δουλειές στο σπίτι που θα μας κρατήσουν σε εγρήγορση και σε κίνηση, τόσο το καλύτερο!

Περνάμε χρόνο στο πάτωμα

Αν τον χρόνο που θέλετε να δείτε τηλεόραση, να κοιτάτε το κινητό σας να μιλάτε στο τηλέφωνο ή με την οικογένειά σας, κάθεται στο πάτωμα, έχετε πολύ μεγάλα οφέλη στο σώμα. Λέγεται πως αν περνάτε δύο ώρες στο πάτωμα την ημέρα, δεν χρειάζεστε κανένα πρόγραμμα pilates, yoga, stretching!

Το σώμα μας στο πάτωμα θα κάνει ακούσιες μικροκινήσεις (fidgeting), θα αλλάξει θέση πιο συχνά που δεν τις κάνει όταν έχει βολευτεί σε ένα καναπέ, μια πολυθρόνα. Επίσης η κίνηση μας στο πάτωμα είναι οικεία στο σώμα από την νηπιακή μας ηλικία και μας επαναφέρει ευλυγισία και δύναμη σε μυς που έχουμε ξεχάσει! Για προσαρμογή ξεκινήστε

με 5-10 λεπτά στην αρχή και προοδευτικά αυξήστε το χρόνο. Προμηθευτείτε μαξιλάρια, για να κάνετε πιο άνετη τη μετάβαση.

Δίνουμε βάση στην αναπνοή μας

Τώρα είναι η ώρα να δούμε και το θέμα του διαλογισμού, που πολλοί θεωρούν ότι δεν τους αφορά. Τώρα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, είναι η ώρα για ενδοσκόπηση και εσωτερικό διάλογο, αφού έχει περιοριστεί η επαφή μας με τους άλλους ανθρώπους. Ακόμη και αν δεν νιώθετε έτοιμοι για κάτι τέτοιο, η βελτίωση της αναπνοής είναι αναγκαία σε αυτήν τη φάση, που το αναπνευστικό μας είναι το πρώτο που βιάζεται από τον ιδί. Έτσι, η βελτίωση της διαφραγματικής αναπνοής και η μείωση της αγκυτικής αναπνοής από τον θώρακα που φέρνει ένταση και στον αυχένα, είναι η πρώτη μας κίνηση.

Μπορούμε απλά να καθίσουμε με τη σπονδυλική μας στήλη ίσια ή και ξαπλωμένοι, με τα πόδια λυγισμένα και ένα μαξιλάρι κάτω από τα γόνατα. Κάνουμε ήρεμες αναπνοές (μόνο από τη μύτη) για 5-10 λεπτά κάθε μέρα παρατηρώντας να μην ανεβάζουμε ώμους και να νιώθουμε το διάφραγμα μας να ανεβοκατεβαίνει. Εδώ καλό θα ήταν χρησιμοποιήσουμε κάποιο από τα πολυάριθμα βίντεο που κυκλοφορούν για τη ρύθμιση της αναπνοής ή να απευθυνθούμε σε κάποιον ειδικό. Η αναπνοή θα μας βοηθήσει και στην αντιμετώπιση του στρες και της κατάθλιψης, που μας απειλούν αυτές τις μέρες.

Τι άσκηση μπορούμε να κάνουμε στο σπίτι;

Αυτές τις μέρες οι γυμναστές όλων των ειδικοτήτων έχουν ενεργοποιηθεί και ανεβάζουν βίντεο και προτρέπουν σε μια μεγάλη ποικιλία από προγράμματα. Ας αποδεχτούμε το εξής: ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΙΔΙΟ ΝΑ ΕΧΕΙΣ ΤΟΝ ΓΥΜΝΑΣΤΗ ΣΟΥ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΟΥ με το να τον βλέπεις σε μια οθόνη. Είναι πολύ εύκολο για ένα γυμναστή να κάνει μια άσκηση και να την ανεβάσει, αλλά από το σπίτι δεν είσαι 100% ασφαλής, καθώς κανείς δεν βλέπει αν εκτελείς σωστά!

Έτσι, ας ξεκινήσουμε από τα αυτονόητα: αν δεν γυμναζόσασταν ως τώρα, είτε απευθύνεστε σε κάποιον ειδικό γυμναστή, που εμπιστεύεστε για τουλάχιστον ένα-δυο μαθήματα on line personal, για να μπορεί να σας βλέπει, είτε διατηρείτε την υγεία σας με την ελεύθερη κίνηση σας μόνοι σας. Δηλαδή, κίνηση με περπάτημα στο σπίτι, ή έξω σε απόσταση δύο μέτρων από κόσμο για 30 λεπτά την

Η άσκηση βελτιώνει τη λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος. Η συστηματική άσκηση τουλάχιστον 30 λεπτών μπορεί να κάνει τη διαφορά σύμφωνα με το ACSM (American College of Sports Medicine). Πέρα από τη βελτίωση του ανοσοποιητικού μας, η άσκηση είναι και φυσικό αντικαταθλιπτικό, ανεβάζει τις ενδορφίνες και μειώνει την αίσθηση του πόνου, αλλά και θα μας κρατήσει και μακριά από το να βάλουμε κιλά όσο είμαστε καθηλωμένοι μέσα

Γράφει η **Ελπίδα Τσίντζιφα**
PhD

ημέρα (αθροιστικά μπορεί να γίνει και με τρία δεκάλεπτα). Αλλιώς, επιλέγουμε μόνο επαγγελματίες που εμπιστευόμαστε σε ήπια προγράμματα τύπου προσαρμοσμένο pilates.

Να μην ξεχνάμε ότι και το μασάζ στους αγαπημένους ανθρώπους στο σπίτι προσφέρει οφέλη όχι μόνο γι' αυτόν που το δέχεται (βελτίωση της αιμάτωσης, της υγείας του μυοσκελετικού και του νευρικού συστήματος), αλλά γυμνάζει και αυτόν που το κάνει, αφού είναι ένα είδος κίνησης και αυτό!

Μπορούμε να κοιμόμαστε καλύτερα

Ο ύπνος μπορεί από μόνος του να βελτιώσει την άμυνα του οργανισμού και είναι στο χέρι μας να τον αξιοποιήσουμε. Το να κοιμόμαστε επτά ώρες θεωρείται ιδανικό και καλά είναι να είμαστε

κοντά στο βιολογικό μας ρυθμό, δηλαδή να κοιμόμαστε νωρίς και να ξυπνάμε νωρίς. Για να το πετύχουμε αυτό, αποφεύγουμε τον καφέ μετά το απόγευμα και γενικότερα τους πολλούς καφέδες, καθώς και τις οθόνες κινητού μέχρι μία ώρα πριν τον ύπνο.

Μπορούμε να τρώμε καλύτερα

Ακόμη και αν δεν είναι καθόλου αυτό το πρότυπο της διατροφής μας, αυτές τις μέρες, περισσότερο από ποτέ, ΜΠΟΡΟΥΜΕ να αυξήσουμε τα φρούτα και τα λαχανικά, για να εξασφαλίσουμε επάρκεια σε βιταμίνη C και αντιοξειδωτικές βιταμίνες. Μια καλή αναλογία είναι δύο-τρία φρούτα και δύο σαλάτες κάθε μέρα. Γενικά προτιμάμε τα σκούρα πράσινα λαχανικά, αλλά μια ποικιλία θα μας εξασφαλίσει λίγο από όλα τα συστατικά που χρειαζόμαστε.

Μπορούμε να προσθέσουμε στα φαγητά μας συστατικά όπως τζίντζερ, γλυκάνισο, κourkouμά, ρίγανη, θυμάρι, που μας θωρακίζουν. Και αφού μένουμε σπίτι, τρώμε άφροβα και σκόρδο και κρεμμύδι, που αναγνωρίζονται για την προστατευτική τους δράση και μπορεί να αποφεύγαμε για κοινωνικούς λόγους. Ακόμη, μπορούμε να συμπεριλαμβανούμε πιο συχνά τροφές σε ρεσβερατρόλη, όπως ξηροί καρποί, κόκκινο κρασί, μαύρη σοκολάτα, μπλούμπερι, κράνμπερι.

Μπορούμε να αποφύγουμε όσο γίνεται την λευκή ζάχαρη που μειώνει το ανοσοποιητικό μας σύστημα, αλλά και τις κατεργασμένες τροφές και τις τροφές με αυξημένα κορεσμένα λίπη, για να μην επιβαρύνουμε τον οργανισμό μας με επιβλαβείς ουσίες.

Επίσης θέλουμε να αυξήσουμε την κατανάλωση σε τροφές πλούσιες σε Ω3 λιπάρα οξέα, όπως θαλασσινά και ψάρια αλλά και ξηρούς καρπούς όπως ηλιόσποροι, κάσιους, φιστίκια (χωρίς αλάτι κατά προτίμηση)

Για την βιταμίνη D, που είναι πολύ σημαντική για την άμυνα μας, πέρα από τη διατροφή (σαρδέλες, σκουμπρί, τόνος, κρόκος αυγού, μανιτάρια, μούρου-νέλαιο), μπορούμε να τη διατηρούμε σε καλά επίπεδα και με την έκθεση στον ήλιο (έστω από το μπαλκόνι μας!).

Η ψυχική μας διάθεση, τέλος, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη σωματική μας υγεία. Έτσι, με την επαφή με αγαπημένους ανθρώπους έστω τηλεφωνικά ή διαδικτυακά, με την δημιουργική μας απασχόληση με κάτι που αγαπάμε, με διαλογισμό και θετική σκέψη ΜΠΟΡΟΥΜΕ να αναβαθμίσουμε την υγεία μας, τη δύναμη του ανοσοποιητικού μας και να σταθούμε δυνατοί.

Πηγή: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Σελ.: 55

Ημερομηνία έκδοσης: 21-03-2020

Επιφάνεια: 1008.46 cm²

Αρθρογράφος:

Κυκλοφορία: 6725

Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Σχέδιο 5 σημείων ανακάλυψε Pfizer, καλώντας όλες τις βιοφαρμακευτικές εταιρείες, να συμμετάσχουν στην προσπάθεια της εταιρείας για μια πρωτοποριακή συνεργασία με στόχο την καταπολέμηση της νόσου COVID-19. Μεταξύ αυτών είναι και η δημιουργία ανοιχτής πλατφόρμας, ώστε τα ληφθέντα δεδομένα και τα ερευνητικά αποτελέσματα να μοιράζονται με άλλες εταιρείες για μια πιο γρήγορη ανεύρεση λύσης.

Μάλιστα ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος, Albert Bourla, με μια δημόσια δήλωσή του τόνισε ότι οι βιοφαρμακευτικές εταιρείες σε θα πρέπει να συστρατευθούν για την καταπολέμηση της πανδημίας. «Σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία, η Pfizer δεσμεύεται να προβεί σε κάθε δυνατή ενέργεια από μέρους της, ώστε να ανταποκριθεί στην πανδημία της νόσου COVID-19. Πολλές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της Pfizer, εργάζονται για να αναπτύξουν αντικές θεραπείες, ώστε να βοηθήσουν τους ασθενείς που έχουν προσβληθεί να καταπολεμήσουν το νεοεμφανιζόμενο ιό, καθώς και νέα εμβόλια για την πρόληψη της λοίμωξης και τη διακοπή της περαιτέρω διασποράς της νόσου» ανέφερε ο Albert Bourla προσθέτοντας:

«Η Pfizer εργάζεται στο πλαίσιο του δικού της ερευνητικού προγράμματος για την ανάπτυξη αντικών θεραπειών και συνεργάζεται με την εταιρεία BioNTech με σκοπό τη δημιουργία ενός mRNA εμβολίου κατά του κορωνοϊού. Δεσμευόμαστε να εργαστούμε ως ομάδα με όλες τις εταιρείες του κλάδου, έτσι ώστε να αξιοποιήσουμε την επιστημονική τεχνολογία, τις τεχνικές δεξιότητες και την παραγωγική δυνατότητα της εταιρείας μας με σκοπό την αντιμετώπιση της εξελισσόμενης κρίσης».

Στο πλαίσιο αυτό η Pfizer προχώρησε στην δημοσιοποίηση πέντε δεσμεύσεων, που, όπως αναφέρεται, θα βοηθήσουν τους επιστήμονες να ανακαλύψουν ταχύτερα τις θεραπείες και τα εμβόλια για την προστασία του ανθρώπινου είδους από την κλιμακούμενη πανδημία και θα προετοιμάσουν το φαρμακευτικό κλάδο να ανταποκρίνεται καλύτερα σε μελλοντικές παγκόσμιες υγειονομικές κρίσεις.

Πιο συγκεκριμένα οι δεσμεύσεις αυτές έχουν ως εξής:

1. Γνωρίζοντας ελάχιστα για τον ιό, πολλές εταιρείες εργάζονται για την ανάπτυξη κυτταρικών ελέγχων, εξετάσεων αντίκρουσης ιών, δοκιμασιών ορού

PFIZER

Σχέδιο 5 σημείων για την καταπολέμηση της νόσου COVID-19-

και μεταφραστικών μοντέλων, με σκοπό τη δοκιμή δυνατικών θεραπειών και εμβολίων. Η Pfizer δεσμεύεται να διαθέσει στην ευρύτερη επιστημονική κοινότητα τα κρίσιμα σημασιώδη εργαλεία που αναπτύσσει, μέσω μιας ανοιχτής πλατφόρμας, ώστε τα ληφθέντα δεδομένα και τα ερευνητικά αποτελέσματα να μοιράζονται με άλλες εταιρείες σε πραγματικό χρόνο και οι θεραπείες και τα εμβόλια να φθάνουν ταχύτερα στους ασθενείς.

2. Η Pfizer δημιούργησε μια ομάδα κρούσης, που αποτελείται από κορυφαίους ιολόγους, βιολόγους, χημικούς, κλινικούς ιατρούς, επιδημιολόγους, ειδικούς εμβολίων, φαρμακολόγους και άλλους σημαντικούς εμπειρογνώμονες της εταιρείας μας, με σκοπό να εστιάζουν αποκλειστικά στην αντιμετώπιση αυτής της πανδημίας. Η ομάδα, όπως αναφέρει η εταιρεία, εργάζεται με πάθος, δέσμευση και τεχνολογία, με μοναδικό στόχο την επιτάχυνση της διαδικασίας ανακάλυψης και ανάπτυξης, που θα οδηγήσει στη χορήγηση κατάλληλων θεραπειών και

εμβολίων στους ασθενείς το ταχύτερο δυνατό.

3. Πολλές μικρότερες εταιρείες βιοτεχνολογίας θέτουν υπό δοκιμή δραστικές ουσίες ή υφιστάμενες θεραπείες για να αξιολογήσουν τη δράση τους κατά του ιού, που προκαλεί τη νόσο COVID-19. Ωστόσο, κάποιες από τις εταιρείες αυτές δεν διαθέτουν την εμπειρία, που απαιτείται για την τελική φάση ανάπτυξης, σύμφωνα με τις προδιαγραφές

Pfizer: Δημιουργεί πλατφόρμα ανταλλαγής ερευνητικών αποτελεσμάτων - διαθέτει το παραγωγικό της δυναμικό για την εξεύρεση φαρμάκων εμβολίων

που ορίζουν οι διεθνείς κανονιστικοί οργανισμοί. Η Pfizer δεσμεύεται να παράσχει την τεχνολογία που διαθέτει σε θέματα κλινικής ανάπτυξης και ρυθμιστικών αρχών, έτσι ώστε να υποστηρίξει τα πιο ελπιδοφόρα υποψήφια προϊόντα, που αναπτύσσονται από αυτές τις εταιρείες.

4. Προσφορά της παραγωγικής δυνατότητας της Pfizer για να δοθεί τέλος στην πανδημία. «Ως μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες παραγωγής εμβολίων και φαρμακευτικών προϊόντων, η Pfizer δεσμεύεται να αξιοποιήσει οποιαδήποτε πλεονάζουσα παραγωγική δυνατότητα διαθέτει και, ενδεχομένως, να τροποποιήσει την παραγωγή της, ώστε να βοηθήσει στην ταχεία χορήγηση αυτών των καινοτόμων και σωτήριων για τη ζωή των ασθενών θεραπειών το ταχύτερο δυνατό» αναφέρει η Pfizer.

5. Βελτίωση της ικανότητας ταχείας ανταπόκρισης σε μελλοντικές κρίσεις:Τ έλος, προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα αντιμετώπισης μελλοντικών παγκόσμιων υγειο-

νομικών απειλών, σύμφωνα με τη διοίκηση της εταιρείας, η Pfizer βρίσκεται σε επικοινωνία με ομοσπονδιακούς φορείς των Η.Π.Α., συμπεριλαμβανομένου του Εθνικού Ινστιτούτου Υγείας (NIH), του Εθνικού Ινστιτούτου για τις Αλλεργίες και τις Λοιμωγώνους Νόσους (NIAID) και του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων(CDC), με σκοπό τη δημιουργία μιας διακλαδικής ομάδας άμεσης ανταπόκρισης, που θα αποτελείται από επιστήμονες, κλινικούς ιατρούς και τεχνολόγους, οι οποίοι θα μπορούν να αναλάβουν άμεσα δράση σε περίπτωση εμφάνισης νέας επιδημίας.

«Τα τελευταία χρόνια, οι βιοφαρμακευτικές εταιρείες έφθραν εις πέρας μερικά από τα πιο σημαντικά ιατρικά επιτεύγματα, που έγιναν γνωστά στο ευρύτερο κοινό: από τις θεραπείες για τον HIV και τον καρκίνο, επιμηκύνοντας εκατομμύρια ανθρώπινες ζωές, έως τις καινοτόμες γονιδιακές θεραπείες, που προσφέρουν θεραπεία για μερικές από τις πιο καταστρεπτικές νόσους», δήλωσε ο Albert Bourla.

«Η Pfizer καλεί όλα τα μέλη του «οικο-συστήματος» καινοτομίας - από τις μεγάλες φαρμακευτικές εταιρείες έως τις μικρότερες εταιρείες βιοτεχνολογίας, από τους κυβερνητικούς φορείς έως τα ακαδημαϊκά ιδρύματα - να δεσμευτούν για συνεργασία στην αντιμετώπιση αυτής της ολέθριας κρίσης. Είμαστε σίγουροι ότι, ενώοντας τις δυνάμεις μας, δεν υπάρχει υγειονομική πρόκληση στην οποία δεν μπορούμε να ανταπεξέλθουμε» κατέληξε ο επικεφαλής του φαρμακευτικού κολοσσού.

Κ

► Του **ΑΝΗΜΤΡΗ ΤΕΡΖΗ**

ΝΟΣΗΛΙΑ ΚΑΙ ΤΕΣΤ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥ

Ψιλά γράμματα η κάλυψη από τις ασφαλιστικές

αλύπτουν οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες τη νοσπεία λόγω κορονοϊού; Η απάντηση είναι μάλλον θολή.

Μετά από καταγγελίες ασφαλισμένων σε ιδιωτικές εταιρείες που είδαν το φως της δημοσιότητας και σύμφωνα με τις οποίες οι τελευταίες αρνούνται να πληρώσουν τα νοσήλια ή ακόμα και το τεστ ανίχνευσης του ιού, απευθυνθήκαμε σε στελέχη της ασφαλιστικής αγοράς προκειμένου να φωτίσουν τις λεπτομέρειες του θέματος.

Το μυστικό, για άλλη μια φορά, κρύβεται στους όρους του ασφαλιστήριου συμβολαίου, στα λεγόμενα «ψιλά γράμματα», που δυστυχώς οι περισσότεροι δεν διαβάζουν πριν υπογράψουν.

Οι όροι εξαιρέσης

Ξεκινάμε από το εξής δεδομένο: άλλες εταιρείες καλύπτουν τις πανδημίες -όπως ο κορονοϊός- κι άλλες όχι. Οι όροι εξαιρέσης περιγράφονται στο συμβόλαιο. Το εντυπωσιακό είναι ότι ακόμα και όταν έχουμε να κάνουμε με εταιρείες που καλύπτουν μια πανδημία, στην πραγματικότητα δεν καλύπτουν τίποτα. Ο λόγος είναι απλός και εξαιρετικά βολικός για τις ιδιωτικές εταιρείες. Στις πανδημίες τον ρόλο τον αναλαμβάνει το κράτος και τα περιστατικά που χρήζουν νοσπείας κατευθύνονται στα δημόσια νοσοκομεία, τα λεγόμενα νοσοκομεία-αναφοράς.

Από στελέχη της ασφαλιστικής αγοράς διαδίδεται ότι η χρήση του ιδιωτικού ασφα-

Χαμένοι στη μετάφραση... των συμβολαίων οι ασφαλισμένοι. Οι όροι εξαιρέσης που περιγράφονται στα συμφωνητικά και τι κρύβεται πίσω από τον όρο πανδημία

λιστηρίου -και κατά συνέπεια η νοσπεία σε ιδιωτικό νοσηλευτήριο- θα γίνει μόνον εφόσον επιταχθεί και ο ιδιωτικός

τομέας και συγκεκριμένα οι μονάδες εντατικής θεραπείας. Ωστόσο, ούτε αυτό φαίνεται πως ισχύει, καθώς από τη

στιγμή που θα υπάρξει «επίταξη» ιδιωτικών κλινών, αυτό θα γίνει με αποζημίωση του ιδιώτη, κατά συνέπεια πάλι το

κράτος θα κληθεί να πληρώσει τα νοσήλια και όχι οι ασφαλιστικές εταιρείες.

Όπως μας λέει ασφαλιστικός πράκτορας, η μοναδική περίπτωση στην παρούσα φάση που μια ασφαλιστική εταιρεία καλείται να πληρώσει είναι όταν κάποιος ασφαλιζόμενος (του οποίου το συμβόλαιο δεν εξαιρεί την πανδημία) οδηγηθεί σε ιδιωτικό θεραπευτήριο και νοσηλευτεί σε αυτό. Αν κριθεί θετικός στο τεστ, θα οδηγηθεί σε **δημόσιο νοσοκομείο** αναφοράς και η ασφαλιστική θα πληρώσει τα νοσήλια για όσο διάστημα έμεινε στο ιδιωτικό θεραπευτήριο. Αν το συμβολαίο του εξαιρεί την πανδημία και κριθεί θετικός στο τεστ του κορονοϊού, τότε θα πληρώσει από την τσέπη του τα χρήματα της νοσπείας στο ιδιωτικό θεραπευτήριο.

Τα κόλπα

Σε αυτό το θολό πλαίσιο, μία προς μία οι ασφαλιστικές εταιρείες στην Ελλάδα βγάζουν ανακοινώσεις σχετικά με τον κορονοϊό και την πολιτική που προτιμούν να ακολουθήσουν. Κάποιες εξ αυτών φαίνεται πως επιχειρούν να εκμεταλλευτούν επικοινωνιακά την κατάσταση, δηλώνοντας πως καλύπτουν τη νοσπεία για την ασθένεια COVID-19, ενώ στην ουσία αυτό που καλύπτουν είναι το ημερήσιο επίδομα νοσπείας - κάτι εντελώς διαφορετικό.

Στο ίδιο πλαίσιο, μεγάλη πολυεθνική στον χώρο των ασφαλείων ανακοίνωσε τη δημιουργία ενός «διεθνούς ταμείου» με στόχο να συγκεντρώσει 100 εκατ. ευρώ που θα δοθούν στις χώρες που έχουν υποφέρει περισσότερο από την επιδημία. Στην ανακοίνωση προστίθεται η σημείωση πως και οι εργαζόμενοι της εταιρείας θα έχουν τη δυνατότητα να συνεισφέρουν στη συγκέντρωση του ποσού.

Τι γίνεται με το τεστ; Άλλη εταιρεία που δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά ανακοίνωσε ότι «η διενέργεια του τεστ ανίχνευσης του ιού αντιμετωπίζεται ως αναγνωρισμένο έξοδο νοσπείας και ως τέτοιο καλύπτεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί αναγκαίο στο πλαίσιο επιβεβλημένης νοσπείας με βάση τις υποδείξεις που έχει ανακοινώσει ο **Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας**».

«Παιχνίδια» με τις αποζημιώσεις

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ για τις ασφαλιστικές εταιρείες και το γεγονός ότι δεν αποζημιώνουν τους ασφαλισμένους έκανε στις 13/3 ο αναπληρωτής τομέαρχης Ανάπτυξης του ΣΥΡΙΖΑ. Ο Γιώργος Τσίπρας σχολίασε περαιτέρω: «Εμείς δεν έχουμε την άποψη ότι δεν πρέπει να αναπτυχθεί παραπέρα συμπληρωματική ιδιωτική ασφαλιστική αγορά σε ένα δημόσιο αναδιαμεμπτικό σύστημα. Στην περίπτωση του κορονοϊού, όμως, δεν κάνουν -όχι ότι δεν μπορούν- απολύτως τίποτα». Απευθυνόμενος προς το υπουργείο Ανάπτυξης τόνισε: «Οφείλετε να ενημερώσετε τον ελληνικό λαό τι μπορεί και τι δεν μπορεί να κάνει ο ιδιωτικός ασφαλιστικός τομέας. Στρέψτε προς το ΕΣΥ και το δημόσιο σύστημα υγείας για να αντιμετω-

πίσει μια μεγάλη απειλή. Και στο ασφαλιστικό επίπεδο όμως, είναι το δημόσιο σύστημα το οποίο θα αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Το ποιος έχει ιδεοληψίες ψάξτε να το βρείτε».

Ο υπουργός Ανάπτυξης Αδωνις Γεωργιάδης δεν τοποθετήθηκε για το συγκεκριμένο ζήτημα. Ανέφερε ωστόσο πως «η αγορά παρακολουθείται και ελέγχεται. Τα εργαλεία χτίζονται και ήδη έχουν εκδοθεί αποφάσεις παρεμβατικού χαρακτήρα στην αγορά εργασίας και στις επιχειρήσεις, με την αναστολή ΦΠΑ και φορολογικών υποχρεώσεων κ.λπ., για να δώσουμε μια πρώτη ανάσα στους άμεσα πληττομένους, που είναι πολλοί. Προφανώς κατά τη διάρκεια της κρίσης θα πληγούν περισσότεροι, αυτό όλοι το καταλαβαίνετε».

Πηγή: ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Σελ.:** 1,20-21 **Ημερομηνία έκδοσης:** 22-03-2020

Επιφάνεια: 1703.27 cm² **Αρθρογράφος:** **Κυκλοφορία:** 1200

Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Υγειονομικές βόμβες
οι προσφυγικές δομές
και οι οικισμοί Ρομά

20-21

Σε υγειονομικές βόμβες κινδυνεύουν να μετατραπούν πολλές δομές φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών στη Θεσσαλονίκη και ευρύτερα την Κεντρική Μακεδονία, καθώς και οικισμοί Ρομά, αν δεν ληφθούν επιπλέον μέτρα προστασίας του πληθυσμού τους για τη διασπορά του κορονοϊού. Δήμαρχοι και φορείς κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου στην κυβέρνηση, υποστηρίζοντας ότι είναι αναγκαίο περισσότερο από ποτέ, σε αυτούς τους χώρους να ενισχυθούν τα μέτρα, με επιπλέον και συνεχείς απολυμνώσεις, να χορηγούνται διαρκώς μέσα ατομικής προστασίας, μέσα και έξω από τα camp και τους οικισμούς, αλλά και να επιστρατευτούν γιατροί, κυρίως στις προσφυγικές δομές. Μάλιστα αναφέρουν ότι τα στοιχειώδη μέτρα που ανακοίνωσε η κυβέρνηση για την προστασία των προσφύγων από την πανδημία, υπονομεύονται ήδη από τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης στις περισσότερες δομές και πως απαιτείται ενίσχυση τους, ακόμη και να γίνει σαφές στους φιλοξενούμενους ότι ο αυτοπεριορισμός είναι προαπαιτούμενο, όπως ισχύει για το γενικό πληθυσμό στη χώρα.

Ειδικότερα, κρίνουν αναγκαία τη συχνή απολύμανση των χώρων, την εξασφάλιση καθαρού και ζεστού νερού, τη χορήγηση όλων των υλικών ατομικής υγιεινής, αποφυγή συνθηκών συγχρωτισμού κ.ά.

Το θέμα αυτό παρακολουθεί στενά και η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, η οποία στο πλαίσιο των δυνατοτήτων που τις δίνει ο νόμος, ενημερώνεται διαρκώς για την κατάσταση από τους διοικητές και υπευθύνους των κέντρων φιλοξενίας.

«Εκτιμώ ότι η κατάσταση είναι ελεγχόμενη και θεωρώ, από την επικοινωνία που έχουμε μαζί τους, ότι οι διοικητές των camp φροντίζουν για την εφαρμογή των μέτρων ατομικής προστασίας και γενικότερα των χώρων για την αποφυγή διασποράς του ιού» τόνισε μιλώντας στη «ΜΤΚ», η συντονίστρια της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, για το προσφυγικό - μεταναστευτικό, Μελίνα Δερμετζοπούλου.

Ανέφερε ότι το υπουργείο κινείται στη σωστή κατεύθυνση και πως τα μέτρα σε αυτούς τους χώρους θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση να ενισχυθούν και να τηρηθούν από τους «ενοίκους» τους όπως ισχύει για όλους τους πολίτες. «Ειδικά στις δομές θεωρώ ότι χρειάζεται περαιτέρω ενίσχυση, λόγω και των συνθηκών υγιεινής που επικρατούν» σχολίασε η κ. Δερμετζοπούλου.

Έκκληση να εναρμονιστούν με τις οδηγίες οι πρόσφυγες στα Διαβατά

Στο δήμο Δέλτα και συγκεκριμένα στα Διαβατά, όπου λειτουργεί ένα από τα μεγαλύτερα camp προσφύγων και μεταναστών, ο δήμαρχος Γιάννης Ιωαννίδης, όλο αυτό το διάστημα βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με τους αρμόδιους κυβερνητικούς φορείς για τη λήψη μέτρων στο πρώην στρατόπεδο «Αναγνωστοπούλου» στα Διαβατά.

Κληθείς να απαντήσει στη «ΜΤΚ» για τις ενέργειες που έχει κάνει, ο δήμαρχος Δέλτα τόνισε πως «έχω ήδη ζητήσει να εναρμονιστούν οι πρόσφυγες και οι μετανάστες με τις γενικές οδηγίες του ΕΟΔΥ για τον περιορισμό των μετακινήσεων τους και να ληφθούν άμεσα αποφάσεις για την υγεία των μεταναστών και των εργαζομένων στο χώρο φιλοξενίας προσφύγων καθώς και για τους δημότες συνολικά».

Μάλιστα εκτίμησε ότι είναι απολύτως θετικά τα μέτρα που ανακοίνωσε ο υφυπουργός Πολιτικής Προστασίας και Διαχείρισης Κρίσεων, Νίκος Χαρδαλιάς για τον περι-

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Δήμαρχοι και φορείς ζητούν επειγόντως τη λήψη επιπλέον μέτρων πρόληψης για την αποφυγή διασποράς του ιού

Μ Της Φανής Σοβιτολά

Υγειονομικές βόμβες οι προσφυγικές δομές και οι οικισμοί Ρομά

ορισμό της κυκλοφορίας των προσφύγων και των μεταναστών στα Κέντρα Υποδοχής Μεταναστών και τον έλεγχο της μετάβασης τους στα αστικά κέντρα.

«Οι φιλοξενούμενοι πρόσφυγες και μετανάστες στο στρατόπεδο Αναγνωστοπούλου πρέπει να τηρούν τις οδηγίες για περιορισμό των μετακινήσεων και να διασφαλίσουν την προστασία της υγείας τους, προκειμένου να συμβάλλουν και εκείνοι από την πλευρά τους στον περιορισμό της εξάπλωσης του κορονοϊού» δήλωσε χαρακτηριστικά ο κ. Ιωαννίδης.

«Θα είμαστε σε επιφυλακή»

Παρόλα αυτά, ο δήμαρχος διεμήνυσε ότι «εμείς ως δήμος θα είμαστε σε επιφυλακή για την τήρηση των μέτρων, προκειμένου να προστατευτούν οι δημότες της περιοχής μας και οι ίδιοι οι μετανάστες και οι πρό-

σφυγες». Επισήμανε ακόμη ότι ήδη στη δομή έχει εγκατασταθεί ομάδα ιδιωτικών φυλάκων για τον έλεγχο της μετακίνησης των μεταναστών. «Είμαι σε καθημερινή επικοινωνία με τους υπευθύνους της δομής Αναγνωστοπούλου και με την πολιτεία για να εδραιωθεί το αίσθημα ευθύνης και σε αυτούς τους ανθρώπους», σημείωσε ο κ. Ιωαννίδης.

Να επιστρατευτούν γιατροί στις δομές φιλοξενίας

Σε αυξημένη επιφυλακή όμως βρίσκεται και ο δήμος Βόλβης, στα διοικητικά όρια του οποίου λειτουργούν δυο δομές, στα Λουτρά Απολλωνίας και το Βαγιοχώρι και φιλοξενούν περίπου 2.000 πρόσφυγες και μετανάστες. «Υπάρχει μεγάλη ανησυχία γενικότερα και εμείς ως δήμος δεν μπορούμε να κάνουμε πολλά πράγματα στα

camp. Είναι θέμα υπουργείου να μεριμνήσει και να εφαρμόσει μέτρα προστασίας για την αποφυγή της διασποράς του κορονοϊού» επισήμανε ο δήμαρχος Βόλβης, Διαμαντής Λιάμας και πρόσθεσε πως ο δήμος είναι εδώ με όλες του τις δυνάμεις για να συνδράμει.

Εκτίμησε πάντως πως σε αυτή τη φάση χρειάζεται να γίνουν προσλήψεις γιατρών για να ενισχυθούν τα ιατρεία στις δομές φιλοξενίας προσφύγων και λόγω της πανδημίας να διαπιστώσουν ποια είναι πραγματικά η κατάσταση. «Υπάρχει σχετικό έγγραφο που ήρθε στο δήμο από το υπουργείο Υγείας προς τα Κέντρα Υγείας της περιοχής και την 3η Υγειονομική Περιφέρεια σχετικά με την αναγκαία στελέχωση των ιατρείων στις δομές από ιατρικό προσωπικό» ανέφερε ο δήμαρχος Βόλβης.

Ανησυχία και για τους οικισμούς Ρομά

Έντονη είναι η ανησυχία για την εξάπλωση της πανδημίας του κορονοϊού και στους οικισμούς Ρομά στη Θεσσαλονίκη, τόσο λόγω των κακών συνθηκών υγιεινής, όσο και της εν γένει συμπεριφοράς του πληθυσμού.

Η προ ημερών ανάρτηση του γενικού γραμματέα της Πανελλαδικής Συνομοσπονδίας Ελλήνων Ρομά, Π. Σαμπάνη ότι χωρίς επάρκεια τρεχούμενου νερού βρίσκονται οι κάτοικοι στους καταυλισμούς Ρομά στα Τσαϊρια και την Αγία Σοφία, όπου ειδικά το αποχετευτικό σύστημα έχει παρουσιάσει βλάβη και τα ακάθαρτα λύματα λιμνάζουν μέσα στον καταυλισμό και μάλιστα εν μέσω πανδημίας, προκάλεσε αναστάτωση. Οι δηλώσεις αυτές προκάλεσαν την ενόχληση του δήμου Δέλτα, πηγές του οποίου αναφέρουν, ότι είναι άδικες οι αιχμές σε βάρος του, καθώς στον οικισμό Ρομά από την αρχή της ανάληψης της νέας διοίκησης έχει γίνει ολική ανακατασκευή του νηπιαγωγείου το οποίο καταστράφηκε ολοσχερώς το προηγούμενο Απρίλιο, έχει γίνει αποκομιδή των τεράστιων όγκων μπαζών που βρίσκονταν εκεί επί πολλά χρόνια, έχει ήδη αρχίσει η ολική ανάπλαση της περιοχής με ασφαλτοστρώσεις στους γύρω

δρόμους, και έχει σταλεί επιστολή στην ΕΥΑΘ για τον καθαρισμό του αποχετευτικού δικτύου της περιοχής για μια ακόμη φορά. Παράλληλα, όπως αναφέρουν οι ίδιες πηγές, έχει γίνει απολύμανση έγκαιρα στο νηπιαγωγείο της περιοχής, ενώ η αποκομιδή των σκουπιδιών από την περιοχή του οικισμού Αγία Σοφία γίνεται σε κανονική συχνότητα όπως

σε όλες τις περιοχές του δήμου Δέλτα. Υπενθυμίζεται πάντως ότι ο οικισμός Ρομά Αγία Σοφία κατασκευάστηκε για τη φιλοξενία και διαβίωση 250 οικογενειών, ενώ αυτή τη στιγμή ζουν περισσότεροι από 3.500 άνθρωποι συνωστισμένοι, γεγονός που αποτελεί αρνητικό παράγοντα στην ομαλή καθημερινότητα αυτών των

ανθρώπων, καθώς και προβλήματα υγειονομικής φύσεως, που ξεπερνούν τις δυνατότητες των υπηρεσιών του δήμου για την καθαριότητα της περιοχής.

Ήπια η κατάσταση στο Δενδροπόταμο

Ήπια, είναι σύμφωνα με το δήμαρχο Αμπελοκήπων - Μενεμένης, Λάζαρο Κυρίζογλου η κατάσταση στον οικισμό Αγίου Νεκταρίου (Δενδροπόταμος), καθώς, όπως είπε, από την πρώτη στιγμή που εκδηλώθηκε το κρούσμα κορονοϊού σε μια εκπαιδευτικό, η οποία αποθεραπύθηκε, ο δήμος με δική του πρωτοβουλία, ζήτησε τη διακοπή λειτουργίας όλων των σχολείων της συγκεκριμένης περιοχής και προχώρησε παράλληλα σε διακοπή όλων των δημοτικών δομών. Επίσης, προχώρησε άμεσα σε σχολαστικό καθαρισμό όλων των παραπάνω χώρων και των Ιερών Ναών και μάλιστα χωρίς αυτό να απαιτείται σύμφωνα με τις απόψεις των ειδικών, ο δήμος προχώρησε για λόγους ψυχολογικούς και σε απολυμάνσεις. «Ο οικισμός του Δενδροποτάμου έχει Ρομά και μη Ρομά πληθυσμό. Μέχρι στιγμή πάντως δεν έχει νοσήσει κανείς και τηρούνται στο μέγιστο δυνατό βαθμό οι κανόνες ασφαλείας» ανέφερε χαρακτηριστικά ο δήμαρχος κ. Κυρίζογλου.

Βρισκόμαστε εν μέσω μιας υγειονομικής κρίσης που, αν μη τι άλλο, θα κατοχυρωθεί στη συλλογική μνήμη ως μία από τις σοβαρότερες των τελευταίων αιώνων. Πώς αντιδρά όμως η υφήλιος και ως πού φτάνει ο πανικός; Και, για τον Θεό, πόσο χαρτί υγείας χρειαζόμαστε πια;

► της ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΒΕΡΓΟΛΙΑ

Μαύρη πανώλη, χολέρα, ισπανική γρίπη, «γρίπη των χοίρων», SARS. Στη μακρόχρονη λίστα των πανδημιών προστίθεται τώρα ο νέος κορωνοϊός, γνωστός και ως COVID-19. Θα μείνει χαραγμένος στη συλλογική μας μνήμη, αλλάζοντας τις κοινωνικές και οικονομικές μας νόρμες. Το πώς ακριβώς και πόσο εξαρτάται ακόμη από πολλά...

«Για τους περισσότερο ανθρωπίνους, ειδικούς και μη στον κλάδο, οι οικονομικοί κίνδυνοι και οι συνέπειες επιδημιών και πανδημιών είναι ξεκάθαρες και απτές», γράφει στην ιστοσελίδα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ η Μαρίνα Μπάτζιο, πολιτική αναλύτρια με εξειδίκευση σε θέματα οικονομικής συμπεριφοράς. «Το κόσμος για τα συστήματα υγείας, η μείωση και η διακοπή της παραγωγικότητας εργασίας είναι μερικές από αυτές», επισημάνει.

Στην παρούσα φάση «ωστόσο, κοινώντες κανείς τους τίτλους ειδίσεων

και τις φωτογραφίες ανά τον πλανήτη, θα εντοπίσει έναν θεμελιώδη συντελεστή πολιτισμολογίας: τον πανικό -ένα επίπεδο απελπισίας πολύ πιο πάνω από τον "πανικό του χαρτί υγείας". Η αχίλλειος πέτρα, παρατηρεί, είναι η σωστή κατανόηση της «πραγματικής» ανθρώπινης συμπεριφοράς σε πολιτικές και παρεμβάσεις. Και δη σε καταστάσεις σαν κι αυτή, που το «εγώ» πρέπει να γίνει «εμείς».

«Η συνεργασία του κόσμου στον στόχο περιορισμού μετάδοσης της νόσου (αυτοπεριορισμός, каранτίνα, πλάσιμο των χεριών), η ελαχιστοποίηση των αποκαλούμενων «παρασιτικών» συμπεριφορών (φτέρνισμα και βήχας χωρίς κάλυψη του προσώπου, προσέλευση στον χώρο εργασίας με ασθένεια) και η αποφυγή εξαιρετικά ριψοκίνδυνων αντιλήψεων (πανικός και άρνηση) είναι το ίδιο σημαντικό όσο το κλείσιμο των σχολείων και η αύξηση του αριθμού κλινών στις εντατικές», παρατηρεί η Μπάτζιο. Ειδικά ο πανικός, επισημάνει, «δεν έχει να

Το ψυχογράφημα μιας πανδημίας

κάνει μόνο με παρανοήσεις, αλλά και με την αίσθηση μιας έλλειψης οδών διαφυγής».

«Η επίκληση ορισμένων κατά καιρούς αμφιλεγόμενων θεωριών της συμπεριφορικής επιστήμης αποτέλεσε εδώ και καιρό σήμα κατατεθέν μιας κομβικής ομάδας συμβούλων της βρετανικής κυβέρνησης», γράφει στο Foreign Policy ο Βρετανός δημοσιογράφος, συγγραφέας και ιστορικός Οουεν Μάθιους.

Η βρετανική «αγέλη»

Πολλοί από αυτούς εργάστηκαν για την επιτυχία της εκστρατείας υπέρ του Brexit. Ένας εξ αυτών είναι ο Ντομνίκ Κάμινγκς, επικεφαλής συμβούλος του Βρετανού πρωθυπουργού Τζόνσον. Από τα πλέον ισχυρά πρόσωπα στην Ντάουνινγκ Στριτ, «έχει συχνά-πυκνά μιλήσει και γράψει για το πώς η επιστήμη των δεδομένων και η μοντελοποίηση συμπεριφοράς αποτελούν το κλειδί για την επιτυχία κάθε εκστρατείας και διακυβέρνησης. Η προσέγγιση της βρετανικής κυβέρνησης στον κορωνοϊό, επισημάνει ο Μάθιους, «αντανάκλα την πεποίθηση του Κάμινγκς». Και κάπως έτσι χαράχθηκε από την Ντάουνινγκ Στριτ η αρχική τακτική της -προβλεπόμενης πλέον ως αυτοκαταστροφικής- «ανοσίας της αγέλης».

Τη συλλογιστική της επιχειρήσαν να ακτινογραφήσουν προ ημερών δύο συνεργάτες της βρετανικής κυβέρνησης. «Το να λέμε απλά στους ανθρώπους να υπακούσουν δεν πρόκειται να λειτουργήσει» και σίγουρα «αυτού του είδους η κυβερνητική αυταρχικότητα δεν θα πείσει στους Βρετανούς», δήλωσε ανοηχώς στο FP άτομο του περιβάλλοντος του Κάμινγκς.

Ενα βασικό μοντέλο προσέγγισης είναι το ονομαζόμενο COM-B, ανέφερε προ εβδομάδας στον Guardian η Σούζαν Μίτσι, καθηγήτρια Ψυχολογίας Υγείας, διευθύντρια του Κέντρου Συμπεριφορικής Αλλαγής στο Πανεπιστημιακό Κολέγιο του Λονδίνου και μέλος της ομάδας συμβούλων της Ντάουνινγκ Στριτ για τον COVID-19.

Βάσει αυτής της θεωρίας, για να επιτευχθεί μια συγκεκριμένη επιθυμητή συμπεριφορά από τον πληθυσμό, πρέπει να του δοθούν «ικανότητα, ευκαιρία και κίνητρο». «Εάν δεν εξαρτηθούν και τα τρία, το αποτέλεσμα δεν θα επιτευχθεί», τόνισε η Μίτσι. Η αποτυχία είναι πια προδεδιλη, όπως καταδεικνύει η αναδιπλωση στην οποία εξαναγκάζεται τώρα η Ντάουνινγκ Στριτ, προχωρώντας «με χαρακτηριστικά καθυστέρηση και ίσως μη ανατρεψίμες συνέπειες» στη λήψη μέτρων.

«Όσο περισσότερο ανησυχεί κανείς τόσο πιο πιθανό είναι να τα τάρσει», επισημάνει η Μίτσι. Όμως «υπάρ-

χουν πολλές κοινότητες που ζουν στο οικονομικό περιθώριο, που μπορεί να μην έχουν να φάνε, που τα σπτικά τους είναι κρύα. Ο κόσμος θα αποδεχθεί να κάνει θυσίες εάν υπάρχει ισότιπτα. Χρειάζονται επιδόματα σε αξιοπρεπή επίπεδα. Διαφορετικά οι ανισότητες θα μεγαλώσουν, ενώ το ζητούμενο είναι να μειωθούν, έτσι ώστε ο κόσμος να αισθάνεται ότι σε αυτό είμαστε όλοι μαζί» μέχρι την επόμενη ημέρα.

Το μετέπειτα παραμένει, βέβαια, άγνωστο. «Συντελούνται αλλαγές σε πολλά διαφορετικά επίπεδα της κοινωνίας», παρατηρεί η Βρετανίδα ειδικός. Προς το παρόν, παρατηρεί για τις σχέσεις μεταξύ κυβερνήσεων και πολιτών, «αυτό που ξέρουμε είναι ότι η διαφάνεια είναι πολύ σημαντική για την εμπιστοσύνη, που με τη σειρά της

είναι πολύ σημαντική για την τήρηση των μέτρων».

Περιορισμοί και προκλήσεις

Κατά τη Μισέλ Γκέλφαντ, καθηγήτρια Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Μέριλαντ και ειδική στη διαπολιτισμική ψυχολογία, οι πολιτισμικές διαφορές μπορεί πράγματι να αποδειχθούν ένας σημαντικός παράγοντας στην υφιστάμενη φάση της πανδημίας. Για να προστατευτούμε τους εαυτούς μας και τους άλλους, λέει στο Euroneews, πιθανόν θα πρέπει τώρα πολλές από τις πολιτιστικές συνηθειές μας -που βασίζονται «στην ελευθερία και στην αυτονομία» να προσαρμοστούν «σε έναν κόσμο με πολλούς περιορισμούς».

Προοπτικά που εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την επόμενη μέρα,

κατά πολλούς αναλύτες. Ένας εξ αυτών είναι και ο Βρετανός οικονομολόγος Φίλιπ Λεγκρέν, ιδρυτής της «θεξαιμενης σκέψης» OPEN, δίδσκων στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο του London School of Economics και πρώην επικεφαλής συμβούλος του Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, επί προεδρίας του τελευταίου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ο περιορισμός της ελευθερίας μετακινήσεων, συμπεριλαμβανομένης της Ζώνης Σένγκεν, «μπορεί ορισμένους φορές να δικαιολογείται για λόγους δημόσιας υγείας», λέει στο Euroneews. Κινηθένει ωστόσο «να νομιμοποιήσει επίσης την κορομβοφορία των εθνικιστών, που θεωρούν το κλείσιμο των συνόρων "πανάκεια" και να ενισχύσει την ξενοφοβική αντίληψη ότι οι αλλοδαποί συνιστούν απειλή», προει-

δοποιεί. «Το πιο πιθανό είναι η κρίση του κορωνοϊού να έχει μακροπρόθεσμο αντίκτυπο, ιδίως όταν ενισχυθεί άλλες τάσεις που ήδη υπονομεύουν την παγκοσμιοποίηση» και «υπογραμμίζει ότι οι χώρες που βρίσκονται σε κρίση δεν μπορούν να υπολογίζουν πάντοτε στη βοήθεια των γειτόνων τους και των στενών συμμάχων», εκτιμά ο Λεγκρέν. «Σε γενικές γραμμές, μπορεί να ενισχυθεί εκείνους που πιστεύουν σε μια ισχυρή κυβέρνηση, δίνοντας προτεραιότητα στις κοινωνικές ανάγκες έναντι της ατομικής ελευθερίας» -ήδη κράτη όπως το Ισραήλ, η Κίνα και η Ρωσία εφαρμόζουν, ένεκα κορωνοϊού, πρακτικές «Μεγάλου Αδελφού»- και σε εθνικά δρώα έναντι της διεθνούς συνεργασίας». Κοιτολογιά, τα μάτια μας έχουν ακόμη να δουν πολλά...